Duchovní Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku slúžili panychídu pri hrobe metropolitu Jelevferija (Voroncova), prvého metropolitu autokefálnej Pravoslávnej cirkvi v Československu, v Sankt-Peterburgu

Kivot s ikonou a sv. ostatkami (relikviami) sv. Nikolaja Divotvorcu, arcibiskupa Mýr-Licejských, v pravoslávnom chráme v Stražskom

Odkaz sv. Cyrila a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Заповіт св. Кирила і Мефодія

Roč. LXVI/2020 ISSN 0139-9012

12/2020

Dobrovoľníci NIKA Medzilaborce o.z. sa chystajú rodinám v núdzi rozdávať potraviny, ktoré darovali ľudia dobrej vôle

Oslavy chrámového sviatku sv. archanjela Michala na zamku Vigľaš

Odhalenie a posvätenie pamätnej tabule v Sabinove

POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKÝCH KRAJINÁCH A NA SLOVENSKU CHRISTOVO NARODENIE 2020/21

Drahí duchovní otcovia, bratia a sestry,

Хр҃то́съ ражда́етсѧ!

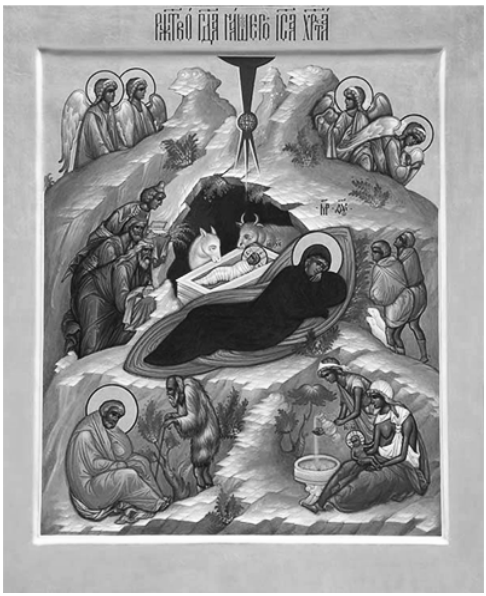

«Nebo a zem nech sa dnes tešia, ako to kedysi predpovedali proroci, anjeli a ľudia nech duchovne plesajú: lebo Boh sa zjavil v tele tým, ktorí sedeli vo tme a tieni smrti. Narodil sa z Panny – prijali Ho jaskyňa a jasle. Pastieri ohlasujú zázrak – mágovia z Východu prinášajú do Betlehema dary. A my nehodnými ústami prinesme Mu chválu ako anjeli: Sláva Bohu na výsostiach, a na zemi mier, lebo prišiel Ten, v Ktorého dúfali národy, a zachránil nás z nepriateľskej poroby».[1] Tieto slová litijnej stichiry sviatku Christovho Narodenia nás i v tomto roku nabádajú, aby sme sa zamysleli nad hĺbkou tajomstva Božej, ale i našej kenózy, ktorú nám tento sviatok sprítomňuje.

V dňoch, ktoré prežívame, je dôležité, aby sme my kresťania, oduševnení betlehemskou radosťou, pripomenuli svetu, premoženému obavami a strachom z nákazlivej choroby, no hľadajúcemu útechu a oporu – že napriek všetkým skúškam existuje Boh, ktorý miluje človeka a – ako vraví sv. Ambróz Milánsky – Svojou **«veľkou mocou dbá o všetko na tomto svete».**[2] Že jestvuje Boh, ktorý «tak miloval svet, že dal Svojho jednorodeného Syna, aby nik, kto verí v Neho, nezahynul, ale mal večný život» (Jn 3,16). Nech uvedomenie si tejto Božej lásky k nám naplní naše srdcia, duše i spoločnosť, v ktorej žijeme.

---

[1] Нб҃о и҆ землѧ̀ дне́сь прⷪ҇ро́чески да возвеселѧ́тсѧ, а҆́гг҃ли и҆ человѣ́цы дꙋхо́вно да торжествꙋ́ютъ, ꙗ҆́кѡ бг҃ъ во пло́ти ꙗ҆ви́сѧ, сꙋ́щымъ во тмѣ̀ и҆ сѣ́ни сѣдѧ́щымъ, рожде́йсѧ ѿ дв҃ы: верте́пъ и҆ ꙗ҆́сли прїѧ́ша того̀: па́стырїе чꙋ́до проповѣ́дꙋютъ: волсвѝ ѿ востѡ́къ въ виѳлее́мъ да́ры прино́сѧтъ. мы́ же хвалꙋ̀ недосто́йными ᲂу҆стна́ми, а҆́гг҃льски томꙋ̀ принесе́мъ: сла́ва въ вы́шнихъ бг҃ꙋ, и҆ на землѝ ми́ръ: прїи́де бо ча́ѧнїе ꙗ҆зы́кѡвъ, прише́дъ спасѐ на́съ ѿ рабо́ты вра́жїѧ.

[2] ...та́кѡ возлюбѝ мі́ръ, ꙗ҆́кѡ и҆ сн҃а своего̀ є҆диноро́днаго да́лъ є҆́сть, да всѧ́къ вѣ́рꙋѧй въ ѻ҆́нь не поги́бнетъ, но и҆́мать живо́тъ вѣ́чный.

Miesto narodenia Spasiteľa v chráme Narodenia Isusa Christa v Betleheme

Anjeli zvestovali Narodenie Spasiteľa pastierom slovami: **«Sláva Bohu na výsostiach a na zemi mier!»**[3] (Lk 2,14). O akom mieri hovorili anjeli? O mieri medzi Bohom a človekom. O mieri, ktorý bol nastolený narodením Božieho Syna ako Syna človeka. Apoštol Pavol hovorí: **«Nepochybne, veľké je tajomstvo zbožnosti: Boh sa zjavil v tele, bol ospravedlnený Duchom, videný anjelmi, hlásaný medzi pohanmi, vierou prijatý vo svete a vzatý na nebo v sláve»**[4] (1Tim 3, 16). Christos v Sebe zjednotil Božskú a ľudskú prirodzenosť, nastolil medzi nimi mier a obnovil «spojenectvo» medzi Bohom a človekom. Túto skutočnosť pociťuje každý, kto sa usiluje žiť podľa Boha a konať dobro. Úzku a tŕnistú cestu duchovného života nie je možné prejsť bez Božej blahodate, poskytovanej človeku vo svätých Tajinách pri bohoslužbách v chráme.

Udalosti posledných mesiacov sa pre každého z nás stali skúškou – nielen našej viery v Boha a dôvery v Jeho plán spásy a spasiteľné riadenie dejín tohto sveta, ale – a to predovšetkým – skúškou nášho ľudského charakteru. Priznajme si s pokorou, že nie všetci sme v tejto skúške obstáli. Dôkazom toho sú rozvrátené rodiny a narušené medziľudské vzťahy, ale i atmosféra neistoty a strachu v občianskej spoločnosti. Láskavosť a slušnosť, úctivosť a vernosť, rešpekt a zdvorilosť – to všetko sú slová, ktoré sa začínajú vytrácať zo súčasného slovníka a pomaly, ale isto sa zaradia medzi archaizmy. Toto by sme nemali dopustiť – a tí silnejší vo viere by namiesto posudzovania a odsudzovania svojich «menších a slabších» bratov mali radšej pomôcť svojim blížnym znovu sa postaviť na nohy, a nie «kopať do ležiaceho».

Skúsme začať Nový rok 2021 s myšlienkou na slová, s ktorými Ján Krstiteľ i Sám Christos začali svoje kázanie: **«Robte pokánie, lebo sa priblížilo Nebeské Kráľovstvo!»**[5] (Mt 3, 2). Ak sa nám v uplynulom roku podarilo spraviť čosi dobré, poďakujme za to Bohu – ak nie, poprosme Ho, aby nám odpustil naše hriechy, našu lenivosť a zanedbávanie spásy. Prosme Ho, aby nám daroval ducha pokory a silu pre skutky lásky, aby nás požehnal pravým, ozajstným šťastím.

---

[3] Сла́ва въ вы́шнихъ бг҃ꙋ, и҆ на земли̇̀ ми́ръ!

[4] И҆сповѣ́дꙋемѡ ве́лїѧ є҆́сть бл҃гоче́стїѧ та́йна: бг҃ъ ꙗ҆ви́сѧ во пл҃ти, ѡ҆правда́сѧ въ дс҃ѣ, показа́сѧ а҆́гг҃лѡмъ, проповѣ́данъ бы́сть во ꙗ҆зы́цѣхъ, вѣ́ровасѧ въ мі́рѣ, вознесе́сѧ во сла́вѣ.

[5] Пока́йтесѧ, прибли́жибосѧ цр҃твїе нб҃ное!

Sviatok Christovho Narodenia nás všetkých pozýva, aby sme sa **«spolu s Christom narodili, spolu s Ním boli ukrižovaní a pochovaní, ale spolu s Ním i vstali z mŕtvych.»** Podľa slov sv. Jána Zlatoústeho je potrebné podstúpiť túto spásonosnú zmenu, **«aby tak ako z užitočného vzniklo súženie, zo súženia opäť vzniklo to, čo je užitočné».**

Len prijatím Božej lásky môžeme porozumieť pravému zmyslu nášho života na tejto zemi a udalostiam, ktoré nás stretávajú na našej ceste životom.

Materiálne hodnoty, kariéra, sláva, bohatstvo a postavenie, ale i životné ťažkosti, bolesť, utrpenie či samotná smrť získavajú vo svetle Christovej pravdy iný rozmer. Len vo svetle Evanjelia môžeme rozpoznať pravé hodnoty. Rozoznať to, čo je chvíľkové, od toho, čo je nepominuteľné, odlíšiť ligotavé návnady od skutočných hodnôt.

Nezabúdajme, že v žiadnej chvíli nášho života nie sme sami, že je s nami Boh. Refrén hymnu vianočného povečeria: **«Lebo s nami je Boh!»**[6] (Iz 8, 9), vzatý z knihy proroka Izaiáša, nie je len tradičnou bohoslužobnou piesňou - je v ňom vyjadrená živá skúsenosť nespočetných pokolení kresťanov. Christos povedal: **«Hľa, ja som s vami po všetky dni až do konca sveta!»**[7] (Mt 28, 20). Keď nesieme svoj kríž, nenesieme ho sami. On Sám nesie nás i náš kríž. Preto priľnime k Nemu ešte silnejšie a dôverujme Mu, lebo len viera môže dodať človekovi odvahu, silu a istotu.

Pamätajúc na výzvu apoštola Pavla: **«Ustavične sa radujte v Pánovi!»**[8] (Flp 4,4), prajeme všetkým radostiplné prežitie sviatkov Christovho Narodenia a požehnaný Nový rok 2021!

† Rastislav
arcibiskup prešovský,
metropolita českých krajín a Slovenska

† Michal
arcibiskup pražský a českých krajín

† Simeon
arcibiskup olomoucko-brniansky

† Juraj
arcibiskup michalovsko-košický

† Izaiáš
biskup šumperský

---

[6] Ꙗ҆́кѡ съ на́ми бг҃ъ!
[7] Сѐ, а҆́зъ съ ва́ми є҆́смь во всѧ̑ дни̑ до сконча́нїѧ вѣ́ка!
[8] Ра́дꙋйтесѧ всегда̀ ѡ҆ гдⷭ҇ѣ!

Uvedenie do chrámu Presvätej Bohorodičky

Rodičia Presvätej Bohorodičky, spravodliví Joakim a Anna, boli dlhé roky bezdetní. Boli neplodní a to ich veľmi zarmucovalo. Avšak mali tvrdú vieru vo všemohúceho Hospodina. Vrúcne sa modlili, aby ich Hospodin zbavil tohto bremena a daroval im dieťa. Viera, vrúcna modlitba, konanie milosrdenstva, zbožnosť a ich sľub zasvätiť darované im dieťa na slúženie Bohu, na to všetko dobrý Hospodin prihliadol a daroval im požehnaný plod, Presvätú Devu Máriu. Ich radosť bola neopísateľná. Keď mala tri roky, slávnostne ju uviedli do chrámu, v sprievode panien s horiacimi sviecami. V chráme bola vychovávaná kňazmi a staršími devami, vzdelávala sa, študovala Sväté Písmo, modlila sa a pracovala.

Tento radostný sviatok nás učí, že **Boží chrám je miesto, kde poznávame Boha, učíme sa zbožnosti, pravde, svätosti, Božej bázni, láske, učíme sa ďakovať Bohu za Jeho nevysloviteľnú milosť voči nám.** Tu sa učíme skutočnému pokániu, pokore, trpezlivosti, krotkosti, milosrdenstvu, sebazapreniu, poslušnosti a vernosti Božej vôli.

Bez chrámu, bez bohoslužieb, bez Tajín ustanovených Bohom pre našu spásu, bez štúdia Božieho slova nie je možné byť spasený. Chrám je pozemské nebo, je to Božie kráľovstvo na Zemi, kde sa neprestajne oslavuje najčestnejšie a najslávnejšie Božie meno. Tam sa posväcujeme prostredníctvom modlitby a Tajín, kde úprimne rozprávame s Bohom ako deti s Otcom. Tu sa stávame živými Božími chrámami, zjednocujeme sa s Bohom tým najtesnejším spôsobom vo svätej Tajine Eucharistie. Sláva Bohu, že všade máme chrámy, kde sa môžu vychovávať zbožní a verní kresťania, ktorí sú živými chrámami Božími, ako je napísané: **„Azda neviete, že ste Božím chrámom a že vo vás prebýva Boží Duch?"**(1Kor 3,16).

Iba v chráme sa učíme úprimne veriť v Boha, spoznávať seba samého, milovať Stvoriteľa i seba navzájom. Až tam si uvedomíme, že máme spoločného Otca v nebesiach, ktorý má pre svoje verné a milujúce deti pripravený večný, nebeský Jeruzalem.

Preto horlivo navštevujme chrám Boží, toto pozemské Nebo a Boží raj. Navštevujme ho a snažme sa stať lepšími, znenávidíme hriech a ozdobme sa všetkými cnosťami, aby sme sa aj my stali obyvateľmi nebeského Jeruzalema.

Jerej Ľuboš Savčak

Čo Ti prinesieme, Christe?

„Čtó Tebí prinesém, Christé,
jáko javílsja jesí na zemlí nás rádi ...“

Drahí bratia a sestry v Christu!

Čoskoro budeme oslavovať sviatky Narodenia nášho Spasiteľa Isusa Christa, na ktoré sa všetci, verím, dôstojne pripravujeme. Istotne upratujeme naše domácnosti a robíme rôzne nákupy v obchodoch. Položme si ale otázku, či náhodou **vo víre predvianočného zhonu nezabúdame na oveľa podstatnejšiu vec,** na dôkladnú prípravu po duchovnej stránke, aby sme radosť z narodenia betlehemského Dieťatka mohli čo najintenzívnejšie prežiť v hĺbke svojej čistej a láskou naplnenej duše?

My pravoslávni kresťania vieme, že je oveľa jednoduchšie urobiť si poriadok v dome ako upratať vo vlastnej duši. Je totižto oveľa ťažšie zbaviť sa svojich hriechov a zlých návykov. Vedeli o tom aj mnohí svätci, a preto **sa nespoliehali sami na seba, ale prosili Boha o pomoc.** Preto aj my, ak chceme sa čo najlepšie pripraviť na tieto vzácne sviatky, utiekajme sa k Nemu, lebo **On jediný má moc zmeniť nás od**

základu. Pritom to robí prostredníctvom svojho slova a vďaka blahodarnému účinku svätých Tajín ako magnet nás priťahuje k sebe.

Aj tento rok, ak sa toho z lásky Božej dožijeme, sa opravdivo pripravme na dôstojné prijatie Toho, ktorý k nám zostupuje z neba ako malé bezbranné dieťatko. V prvom rade **sa zbavme zloby a nenávisti,** lebo sviatky Christovho narodenia sú sviatkami pokoja a lásky, mieru a štedrosti. Ďalej **nemyslíme len na seba, ale i na iných ľudí,** siroty, vdovy a opustených. Napokon, ak chceme skutočne osláviť a naplno prežiť tieto radostné sviatky, **očisťme sa vo svätej tajine pokánia od všetkých svojich hriechov,** pokorne pripravme svoje srdcia, ozdobené skutkami lásky, ako tie najkrajšie jasle pre novonarodené Dieťa Isusa Christa.

Ó, kiež by tomu bolo tak! Kiež by sme sa, drahí v Christu, takto pripravili na tieto jedinečné sviatky. Kiež by sme nemali radosť len z darčekov, z pracovného voľna alebo bohato prestretého sviatočného stolu. Kiež by naša radosť z nich (sviatkov) **nebola len chvíľková a skoro pominuteľná.** A kiež by sme napokon všetci zatúžili po **inej, trvalejšej radosti!** Radosti, ktorá pramení z istoty, že **Boh sa sklonil k ľudskému pokoleniu a poslal k jeho záchrane svojho Syna,** Bohočloveka Christa, ktorý nám otvoril dvere do Kráľovstva nebeského!

Drahí bratia a sestry v Christu!

Viete, čo máme urobiť, až s modlitbou na perách zasadneme za vianočný stôl? V prvom rade **sa poďakujme Bohu za vzácnu príležitosť** znovu prežiť tieto požehnané sviatky. Urobme všetko pre to, **aby sa aj v našich srdciach narodil Boží Syn.** Prosme, nech Boží mier zavládne nielen v nás, ale i na celom svete. Nech všade znie hymna mieru, ktorú spievali anjeli v tú pamätnú noc nad betlehemským poľom:

„Sláva na výsostiach Bohu, a na Zemi pokoj, v ľuďoch (Božie) zaľúbenie!"

S prianím radostného prežitia sviatkov Christovho Narodenia
prot. Vitalij Krasij

Láska k Bohu

Pre Boha nie je nič vzácnejšie ako láska. Nič tak sa nepáči Bohu ako srdce človeka horiace láskou k Nemu. Bez lásky všetky konania človeka, hoci by sa ukázali po vonkajšej stránky dobré a dokonca veľké, nič neznamenajú v Božích očiach a protivia sa Bohu. Láska k Bohu všetko obracia na prostriedky pre našu spásu a blaženstvo; bez nej všetky prostriedky nedosajú tento svoj cieľ. Svietnik nebude svietiť bez oleja: tiež modlitba neožiari ducha bez lásky. Nevystúpi bez ohňa kadidlový dym: tiež modlitba bez lásky nevystúpi k Bohu. **(Sv. Filaret, metropolita moskovský)**

Dva typy lásky vyvolávajú dva typy občianstva v celom svete. Láska k Bohu robí nás občanmi Jeruzalema (nebeského mesta), láska k svetu – občanmi Babylona (hriešneho mesta). Nech sa opýta každý sám seba: čo on miluje? A pozná, koho je občan. **(Blažený Augustín)**

Nedeľa pred Narodením Christa Spasiteľa

Už zo Starého Zákona vieme o prísľube, ktorý dal Boh Adamovi a Eve, že im pošle, keď sa naplní čas, svojho Syna na Zem, aby zomrel za nich. Následkom udalostí, ktoré sa odohrali v raji, stratili **Adam a Eva skutočnú lásku k Bohu** a stali sa nádobou hriechu. Na mieste je otázka: **„Mohol ich Boh urobiť opätovne dobrými a napraviť ich previnenie?“** Áno, On naozaj môže, pretože na nebi je Svätý Duch, ktorý keď zostúpi z neba a vstúpi do človeka, dokáže ho urobiť dobrým. Preto si uvedomujme neustále svoju nedokonalosť a prosme Boha, aby nás urobil lepšími prostredníctvom milosti Svätého Ducha. **„My však povinní sme vždy ďakovať Bohu za vás, bratia Pánom milovaní, že si vás Boh vyvolil ako prvotinu na spasenie, keď vás posvätil Duchom a obdaril vierou a pravdou“** (2Tes 2,13).

Ako ďalej čítame v Biblii, Adam mal veľa vnukov, ktorí mali znovu veľa detí, a tak sa postupne celá Zem zaplnila množstvom ľudí. Vtedy Boh prehovoril k svojmu Synovi: **„Teraz je čas, môj milovaný Syn, aby si zostúpil na Zem.“** Bohu sa zachcelo, aby Jeho Syn bol od samotného počiatku maličkým dieťaťom, pretože všetci ľudia rodiaci sa v tomto svete sú spočiatku maličkými. Sv. evanjelista Matúš v evanjeliovom čítaní na dnešný nedeľňajší deň priamo a cielene ukazuje svojim súčasníkom a spolubratom, že Isus Christos je opravdivý Boh a opravdivý Človek pochádzajúci z pokolenia synov izraelských. Mnohokrát znie medzi nami veriacimi i neveriacimi otázka, ako je myslený výrok vyslovený samotným Isusom Christom: **„Som synom človeka.“** Odpoveď sa dozvedáme ďalej v dnešnom Evanjeliu, kde sv. Matúš spomína hriešne ženy, ktoré sú spojené bezprostredne pokrvným putom so samotným Bohomládencom Isusom Christom. Uvedené ženy spomína evanjelista, aby sa Izraeliti príliš nepýšili svojím pôvodom. Priamo volá po uvedomení si, že Syn Dávidov sa neštítil našich hriechov – potomkov smilníc a cudziniek, lebo práve preto **prišiel medzi nás ako Boh a Človek, aby naše hriechy skrze kríž už viac nemali status definitívnosti, ale nádeje a lásky v očakávaní vzkriesenia a života večného.**

Aj dnes si mnohí zakladajú na svojom rodokmeni, pýšia sa, že sú jeho členmi, dokonca sa stavajú do pozície akýchsi vyvolených – celebrít. Povedzme si pravdu, že mnohí z nás s úžasom sledujeme ich pozemský život, ich vzostupy i pády. Koho v dnešnej dobe zaujíma život obyčajného, v núdzi sa nachádzajúceho človeka? Mária s Jozefom opustili svoj dom a vybrali sa splniť si svoju povinnosť do mesta Betlehem. Čo ich tam postretlo? Nikde nenašli miesto na prenocovanie, nikto ich neprijal, preto sa utiahli do jaskyne, ktorá slúžila pre zvieratá a práve táto jaskyňa sa stala kráľovským palácom pre narodenie Isusa Christa. Mária Deva čistá a nevinná prijala i toto miesto, kde stáli kravy a osliatka, bez reptania a v túto noc jej Boh daroval, ako sľúbil, prekrásneho mládenca, ktorý vyzeral ako ostatné deti rodiace sa na tento svet, ale Jozef s Máriou vedeli, že je to Syn Boží. Obvinula ho do plienok a uložila na jediné miesto, kde to bolo možné, do jasieľ, z ktorých sa kŕmili zvieratá. Ako by dnes v 21. storočí prijala takýto fakt matka, ktorá porodí svoje dieťa? Bohorodička Mária však rodí Syna Božieho, Spasiteľa sveta, Ona, ktorá bola živená nebeským chlebom, aby nám porodila nebeský chlieb, ako to dennodenne vyznávame aj my pravoslávni kresťania: **„ Nas radi čelovik i našeho radi spasenija, sšedšaho s nebes i voplotivšahosja od Ducha Svjata i Mariji Divy i vočeloviščasja.“** On prišiel preto z nebies na Zem, aby nás voviedol na nebesá, prijal údel otroka, aby nás zbavil otroctva. **On Bohomládenec zostupuje z neba na Zem, aby sme my dietky Božie skrze vieru v Neho vystúpili na nebo.**

Prosím vás, bratia a sestry, posilňujme sa našou živou vierou v živého Boha, aby nás tak ako vždy, aj práve teraz, v týchto ťažkých časoch neopúšťal a posilňoval svojou nekonečnou láskou a daroval nám znovu prežiť ten najkrajší čas svojho Narodenia. **Prosíme Ťa, Bože, dopomôž nám, aby sme mohli spolu s anjelmi oslavovať Tvoje Narodenie a spolu s nimi spievať koledy,** ktoré v sebe skrývajú obrovské bohatstvo viery, múdrosti a lásky k Tebe.

Prot. Vladimír Ignác

Treba sa častejšie pozerať, zvlášť v čase vianočného pôstu, aj na seba samého

Človek sa vždy pozerá na druhého človeka, na svojho blížneho a sám na seba nepozerá a často svoje chyby, hriechy a nedostatky nevidí. Tým nadobúda dojem, že ten náš blížny je zlý a nedobrý. Vidíme každú jeho chybu, kým tu svoju aj najväčšiu neraz nevidíme. Tak žijeme zo dňa na deň a sami si myslíme, že každý je zlý a nedobrý, len my sami sme bez chyby a sme dobrí. A toto je veľmi veľký klam, ktorým klameme sami seba, lebo často je pravda celkom iná. **My sme zlí a robíme chybu na chybu a okolo nás sú lepší ako sme my sami.** Preto nám treba v prvom rade pozerať sa na seba samého a to nielen do zrkadla, v ktorom svoje chyby aj tak ani neuvidíme, ale do svojho vnútra, aby sme uvideli svoje hriechy, zlozvyky a nedostatky. Práve obdobie vianočného pôstu je na to dobrou príležitosťou, aby sme sa lepšie a dôkladnejšie pozreli sami na seba a poopravili to, čo treba v našom živote ako pravoslávnych kresťanov poopraviť, aby sme naozaj boli soľou tejto Zeme.

Obdobie pôstu je práve čas na to vhodný, aby sme sa sami pozreli do svojho vnútra a aby sme uvideli svoje hriechy, nedostatky a chyby. Tento pohľad samých na seba má nás pohnúť k ľútosti nad svojimi hriechmi a pripraviť sa na dobrú spoveď. Každý pohľad do nášho vnútra ukazuje na zlobu hriechu a dobrotu Boha. **Treba vidieť najprv veľké brvno v svojom oku a až potom malé brvno v oku svojho blížneho,** ako to povedal aj Spasiteľ Isus Christos.

Pôstne obdobie je časom reformy seba samého a časom nového života. **Každý dobrý kresťan sa musí spamätávať, naprávať a zmieriť sa s každým.** Lebo Boh je naším Otcom, Otcom nás všetkých a my sme Jeho deťmi. A tak ako rodičia odpúšťajú a môžu odpustiť svojim deťom, keď si priznávajú svoje chyby, ľutujú, nevyhovárajú sa a nezapierajú. Tak aj Boh odpúšťa každému, dokonca na to čaká, aby mohol odpúšťať, a dáva všelijaké možnosti a príležitosti na túto obnovu. Čas pôstu je tiež jednou z týchto príležitostí, len ich treba nám kresťanom využiť.

Hriech je odpadnutie od Boha a pokánie je návrat k Bohu. Lenže nielen ústami, ale aj srdcom. Tu musia prehovoriť nielen ústa, ale aj srdce a to v pôste, plaču a nárek. Lebo kresťania si majú roztrhnúť svoje srdcia a nie rúcho, tu musia nielen ústa prehovoriť, ale aj srdce a tak sa navrátiť k Bohu. Každý túži po obrátení, osobne aj spoločne, celá Cirkev, hľadáme Božiu lásku

v zmierení, očistení a v ponížení. **„Keď zákonníci zo skupiny farizejov videli, že jedáva s hriešnikmi a mýtnikmi, vyčítali Jeho učeníkom: Prečo jedáva s mýtnikmi a hriešnikmi? Keď to Isus začul, povedal im: Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov"** (Mk 2, 16 -17). Preto aj sv. apoštol Pavel volá: **„V mene Isusa Christa žiadame, zmierte sa s Bohom. Teraz je na to čas príhodný, teraz je čas spásy".** Nielen zo zvyku, ale pre duchovné zotavenie. To nemá byť len spoločenský zvyk, lebo kresťanstvo musí byť živé a nie zvykové. Sv. apoštol Pa-vel nás ešte napomína: **„Preto musíme dávať o to väčší pozor na to, čo sme počuli, aby sme sa neodchýlili od správneho smeru. Veď ak už slovo povedané skrze anjelov bolo záväzné a každý priestupok a neposlušnosť dostali spravodlivú odplatu, ako unikneme my, keď zanedbáme takúto veľkú spásu, ktorú začal ohlasovať Pán a potvrdili nám ju tí, čo Ho počuli?"** (Žd 2, 1-4).

Krásne a uchvacujúce vianočné sviatky, ktoré už ospevujeme od 21. novembra piesňami **„Christos raždajetsja, slavite, Christos s nebese zrjaščite…"** si zaslúžia, aby sme sa my pravoslávni veriaci, na ten náš „Kračun" pripravili čo najdôstojnejšie, aby sme ich spoločne mohli sláviť a spievať „S nami Boh…", „Božij Syn dnes narodilsja…" a ostatné vianočné piesne a koledy, ktoré oslavujú príchod Spasiteľa a Vykupiteľa na tento svet.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

OCHOTNÉHO DARCU MILUJE BOH

„Kto skúpo seje, skúpo bude aj žať, kto však seje štedro, štedro bude aj žať. Každý tak, ako si umienil v srdci: Nie s nevôľou alebo z donútenia, lebo ochotného darcu miluje Boh" .

V tomto čísle nášho časopisu Vám prinášame rozhovor s duchovným otcom Alexandrom Zalevským, správcom PCO Medzilaborce a predsedom občianskeho združenia NIKA Medzilaborce, ktoré vzniklo pri PCO Medzilaborce a PCO Oľšavka.

Redakcia: Sláva Isusu Christu! Otče, mohli by ste predstaviť občianske združenie NIKA?

o. Alexander: Sláva na viky! Občianske združenie NIKA vzniklo približne pred rokom, keď sme ako partneri Potravinovej banky na Slovensku rozvážali potraviny ľuďom v núdzi a skrsla v nás myšlienka, aby sme to robili oficiálne, ako nejaké združenie.

Redakcia: Prečo ste zvolili formu občianskeho združenia? Nebolo lepšie ísť podľa vzoru Michalovsko-košickej eparchie a vytvoriť Filantropiu?

o. Alexander: Vytvoriť účelové zariadenie Cirkvi nie je jednoduché. Naskytla sa nám možnosť pomáhať a chceli sme to robiť hneď. Z dôvodu časovej a administratívnej náročnosti legislatívneho procesu sme sa rozhodli pre toto riešenie. Je flexibilnejšie a administratívne menej náročné. V budúcnosti, pokiaľ bude záujem, nevylučujem možnosť ísť cestou filantropie.

Redakcia: Aká je Vaša činnosť? Pre koho ju vykonávate?

o. Alexander: Naša činnosť spočíva v prvom rade v zbere potravín z obchodných reťazcov TESCO Medzilaborce a Kaufland Svidník, ktoré by ináč boli vyhodené z dôvodu, že sa blížil koniec ich spotreby či trvanlivosti. Tie potom roztrieďujeme a následne distribuujeme ľuďom, ktorí sú v núdzi. A nie sú to len pravoslávni ľudia. Táto služba je pre všetkých v núdzi.

Redakcia: Ako núdznych vyberáte? Vieme, že v tomto kraji je veľa sociálnych prípadov.

o. Alexander: To je ťažká otázka. Doteraz sme to riešili cestou známych, veriacich a podobne. Avšak ozývajú sa nám už aj samotní ľudia, ktorí potrebujú pomoc. Samozrejme, vždy sa snažíme preveriť, či niekto našu službu nechce zneužiť, aby naša služba bola adresná a splnila svoj účel pomoci v núdzi.

Redakcia: Pôsobíte len v Medzilaborciach?

o. Alexander: Nie. Duchovný otec Dušan Skonc potraviny rozváža vo Svidníku. Ďalšia rodina tak robí po okolitých dedinách. Môžem preto povedať, že pôsobíme v okresoch Medzilaborce, Svidník a Stropkov.

Redakcia: Je možné pomôcť všetkým?

o. Alexander: Nie, samozrejme, že nie. Množstvo potravín, ktoré z obchodov preberáme, nie je vždy rovnaké. Musíme veľmi zvažovať, komu, čo alebo koľko dáme. Tým tiež chceme ľuďom naznačiť, kto sú koneční príjemcovia potravín, ktoré sú v rámci zbierok Potravinovej banky v obchodoch vyzbierané.

Redakcia: Na každú prácu sú aj nejaké náklady. Máte na to vyčlenené nejaké financie?

o. Alexander: (smiech) Nie. Všetku činnosť spojenú s našou službou dotujeme z vlastného vrecka. Znamená to, že všetci, čo sme do tejto služby zapojení, potraviny preberáme a následne rozvážame vlastnými autami, na vlastné náklady. Potraviny pre-

berieme a roztriedime. Všetky náklady sú hradené z našich rodinných rozpočtov. Neviem, ako dlho nám to ešte takto vydrží. Pevne verím, že nám v budúcnosti pomôžu aj ďalší ľudia, či už materiálne, alebo finančne.

Redakcia: Aké máte plány do budúcna?

o. Alexander: V budúcnosti by sme chceli vytvoriť distribučné centrum, načo, samozrejme, potrebujeme ľudí a priestory. Nejaké priestory nám už mesto Medzilaborce sľúbilo. Ľudí, ktorí by sa do našej služby zapojili, chceme prijať cez projekt. Tých plánov do budúcna je viac a len čas ukáže, či a ako sa nám ich podarí zrealizovať.

Redakcia: Chceli by ste na záver rozhovoru ešte niečo povedať?

o. Alexander: Touto cestou by som sa chcel veľmi poďakovať duchovnému otcovi Michalovi Džuganovi, ktorý nám v tejto oblasti veľmi pomáha. Tiež by som sa chcel poďakovať Mgr. Marekovi Urdzikovi z Potravinovej banky Slovenska za jeho prístup k nám. Vychádza nám veľmi v ústrety. Jeho prístup a pomoc vnímam ako príklad napĺňania evanjeliových prikázaní v praxi. Za ústretovosť a podporu sa chcem poďakovať aj primátorovi mesta Medzilaborce Ing. Vladislavovi Višňovskému. Samozrejme, naša vďaka patrí aj všetkým podporovateľom, sponzorom a ľuďom, ktorí nám do budúcnosti budú chcieť pomáhať. Myslíme na nich v svojich modlitbách.

Redakcia: Ďakujem za rozhovor.
o. Alexander: Spasi Hospodi.

Poznámka redakcie: Ak by ste mali ešte nejaké otázky na o. Alexandra alebo vedeli pomôcť, viacej informácií nájdete na stránke **www.nikaml.sk.**

AKÁ JE SKUTOČNÁ LÁSKA

Ak je láska v srdci, tak sa zo srdca vylieva na všetkých navôkol a prejavuje sa v súcite ku každému, v znášaní jeho nedostatkov a hriechov, v jeho neodsudzovaní, v modlitbe za neho, a keď je nevyhnutné, tak aj v materiálnej podpore. **(Igumen Nikon (Vorobjov))**

Láska, vzbudzovaná niečím materiálnym, sa podobá dažďom spôsobenej záplavovej vode, ktorá prestane tiecť pre nedostatok matérie, ktorá ju tvorí. Ale láska, ktorej pôvodcom je Boh, sa podobá zo zeme vyvierajúcemu prameňu, ktorý nikdy neprestáva tiecť. **(Sv. Izák Sýrsky)**

UTRPENIE SVÄTEJ VEĽKOMUČENÍČKY ANASTÁZIE UZORIŠITEĽNICE, JEJ UČITEĽA CHRIZOGÓNA, FEODÓTIE A ĎALŠÍCH, KTORÍ S ŇOU TRPELI. (Pamiatka svätice sa podľa cirkevného kalendára oslavuje 22. 12., v občianskom kalendári pripadá na 4. 1.).

Svätá Anastázia sa narodila v Ríme. Bola urodzeného pôvodu, vynikala duševnou i fyzickou krásou, dobrými mravmi i tichosťou. Jej otec Praetextát bol senátorom a pohanom, matka Fausta bola kresťanka. Na výchovu ju zverili ctenému, zbožnému a učenému mužovi, ktorý sa volal Chrizogón. Bol kresťan a dobre poznal kresťanské učenie. Následne sa stal mučeníkom. Od neho sa Anastázia naučila čítať a písať, ale aj poznávať Boha. Keď umrela jej matka, otec ju vydal za pohana Pomplia, pôvodom zo senátorského rodu. Napriek násiliu a útrapám, ktoré jej spôsoboval, po celý čas si zachovala svoje panenstvo. Často v biednom odeve potajomky vychádzala z domu, aby navštevovala žaláre a slúžila väzneným pre Christa. Umývala im ruky i nohy, čistila ich vlasy. Otierala im krv a rany obväzovala čistým plátnom. Každému podávala pokrm i nápoj, povzbudzovala ich k udatnej smrti za Christa. Táto služba svätej sa pred mužom neutajila, začo sa veľmi hneval. Surovo ju bil, zatváral do domáceho väzenia a dával strážiť. No najviac jej ubližoval, keď jej otec nežil, a to preto, žeby ju utýral a zdedil jej bohatstvo.

Trápená svätica si dopisovala s Chrizogónom a popisovala mu svoje postavenie. Boží muž ju povzbudzoval k vytrvalosti. Predpovedal aj skorú smrť jej manžela, čo sa vyplnilo. Keď svätica získala slobodu, aj majetok po rodičoch, mohla tak ako predtým obchádzať temnice. Svätica navštevuje a posilňuje pred mučením a popravou tri panny – rodné sestry Agápiu, Chióniu a Irinu, z ktorých dve boli upálené a tretia zastrelená šípom. O ich telá sa Anastázia s úctou a zbožnosťou postarala. Potom začala putovať po mestách i krajinách a všade slúžila väzneným kresťanom, ktorým z vlastných prostriedkov zabezpečovala pokrm, odev, nápoj, lekársku pomoc i všetko

potrebné. Slabým sama dávala pokrm do úst, napájala ich, čistila ich vredy, obväzovala rany. Aby lepšie pomáhala, podučila sa aj v lekárstve.[1] Keď bola v Makedónii, zoznámila sa s mladou vdovou Feodótiou, matkou troch synov, ktorá bola zbožná kresťanka. Túto zatkli a priviedli na výsluch k cisárovi, odkiaľ bola prepustená s tým, že ju vydajú za istého mestského hodnostára, ktorý ju postupne odvráti od Christa. Obe spoločne slúžili väzňom. Aby Dioklecián vyprázdnil preplnené väzenia, nariadil, aby hromadne popravili všetkých kresťanských väzňov. Jedných pozabíjali mečom, druhých vodou, niektorých spálili v ohnivých peciach, iných v jamách zaživa zasypali hlinou a kamením. Stalo sa to v noci. Keď ráno prišla Anastázia do temnice a nikoho nenašla, začala žalostne kričať a nariekať. Tam zhromaždeným vojakom povedala: „**Hľadám služobníkov môjho Boha, ktorí boli včera v tomto väzení, ale teraz neviem, kde sa nachádzajú.**“ Ako kresťanku ju odviedli k igemónovi Ilýrskej[2] oblasti, ktorý ju, významnú Rimanku, nemohol odsúdiť bez vedomia cisára, preto ju s posolstvom odosiela k cisárovi. Ten neústupnú Anastáziu posúva zas k tamojšiemu správcovi. Pri obvinení, že opustila otcovských bohov a bezbožne uctieva odsúdeného zločinca, odvetila: **„Aj ja som doma mala bohov a bohyne – zlatých, strieborných i medených. Videla som, ako nečinne stáli, slúžiac len ako trón pre vtáky, príbytky pre pavúky a muchy. Preto som hodila bohov a bohyne do ohňa, oslobodiac ich od znevážení, ... a keď vyšli z môjho ohňa, boli z nich zlaté, strieborné a medené mince. Za tieto peniaze som kŕmila mnohých hladných, odievala nahých, pomáhala chorým, zaopatrovala núdznych. A tak z tých bohov, ktorí stáli bez práce a bez osohu, som vyťažila úžitok pre mnohých.“**

Vytrvalú mučenicu odviedli k Ulpiánovi – kapitolskému[3] vrchnému žrecovi. Tento jej dal na výber protiklady – tu veľkoleposť, krásy i rozkoše sveta, tam rôzne

[1] Sv. Anastázia získala cirkevno-slovanské prímeno „Uzorišiteľnica“, čo znamená „osloboditeľka z pút“, čo výstižne popisuje jej službu vo väzení.

[2] Ilýria - východné pobrežie Jadranského mora, oblasť dnešnej Dalmácie, Bosny a Hercegoviny, čiastočne aj Albánska. Ilýria bola vedľa Makedónie, takže Anastázia zachádzala aj do väzení v Ilýrskej oblasti.

[3] Kapitol – vrch nad Rímom, kde sídlili najvyššie vládnuce inštitúcie, aj chrám Jupitera Kapitolského - hlavná rímska svätyňa Ríma.

mučiace nástroje. Anastázia si radšej zvolila na obe strany brúsené nože, železné, rozpálené lôžka so žeravým uhlím, okovy, reťaze, železné hrebene, rohatiny, črepiny i drevené piliny trýzniteľov. Na tri dni bola svätica odvedená k susedkám a bývalým priateľkám, ktoré jej dohovárali, no ona bola ako hluchá a nemá, venovala sa plne pôstu a modlitbe. Pevne rozhodnutú ju žrec odsúdil na smrť, no predtým ju chcel zneucti. Vtedy ho ranila slepota a s hroznou bolesťou hlavy ho priviedli do modlárskej svätyne, kde sv. Anastázia získala cirkevno-slovanské prímeno „Uzorišiteľnica" znamená „osloboditeľka z pút", čo výstižne popisuje jej službu vo väzení. vypustil dušu. Po tomto zázraku bola svätica voľná a odišla k Feodótii, no čoskoro boli obe znova postavené pred súd. Feodótia bola poslaná do Nikey v Bitýnii, Anastázia zas k ilýrskemu igemónovi. Po výsluchu a mučení zakončila Feodótia s tromi synmi život v ohni ako celopal Bohu. Anastáziu igemón presviedčal takto: **„Viem, že si bohatá a ... pridŕžaš sa kresťanskej viery. Naplň prikázanie svojho Christa ... prehliadať všetky bohatstvá a byť núdznymi. Postúp mi tvoje bohatstvo a ... splníš Christovo prikázanie, aj sa oslobodíš z našich rúk."** Premúdra odvetila: **„V Evanjeliu je slovo ...: Predaj svoj majetok a rozdaj chudobným a budeš mať poklad v nebi** (Mt 19, 21b). **Kto by bol natoľko nerozumný, že by dal tebe, bohatému človeku to, čo patrí núdznym? ... Pokrm núdznych tebe, ktorý sa topíš v rozkoši a žiješ v blaženosti a pôžitkárstve? Ak ťa uvidím hladovať a žízniť, nahého, chorého či vhodeného do väzenia, vtedy ... ťa nakŕmim, napojím, zaodejem, navštívim, obslúžim, pomôžem, dajúc ti všetko potrebné "**(Mt 25, 34-45).

Následne bola Anastázia šesťdesiat dní držaná a morená hladom v temnici, kde ju v zjavení navštívila svätá Feodótia a povzbudzovala ju k martýriu. Bola odsúdená s ďalšími zločincami, ktorí mali byť utopení v mori. Medzi nimi bol kresťan Eutychián, ktorého zbavili majetku. Všetkých posadili na loď a odplávali na more. Keď došli na hlbinu, vojaci vyvŕtali v lodi diery a presunuli sa do člna, v ktorom odplávali. Loď sa potápala, no tu sa náhle zjavila mučenica Feodótia, ktorá sa postarala o lodné plachty a viedla koráb k pobrežiu. Zachránení odsúdenci pripadli k nohám Eutychiána i Anastázie a prosili ich o krst a poučenie vo viere. Všetkých duší bolo stodvadsať. Keď sa to igemón dozvedel, nahneval sa a nariadil všetkých zajať i popraviť, svätú však priviazať o štyri koly a spáliť. Takto blažená dokonala svoj mučenícky zápas 22. decembra okolo roku 304 po Chr., v meste Sirmium, podľa niektorých v Thessalonikách, či podľa iných v Ríme. Jej čestné telo, ohňom nepoškodené, si vyprosila istá zbožná žena Apollinária, ktorá ho pochovala vo svojej vinici. Postupne, keď prenasledovanie ustalo, zbudovala nad mohylou mučenice chrám. Po mnohých rokoch boli jej ostatky preslávené a s veľkou úctou prenesené do Konštantínopola.

Zdroj: Životy svätých podľa sv. Dimitrija Rostovského. Dostupné na Internete: https://azbyka.ru/otechnik/Dmitrij_Rostovskij/zhitija-svjatykh/1128

Spracoval: ***Jerej Mgr. Peter Dobrík***

SVÄTÝ SPIRIDON, VEĽKÝ DIVOTVORCA TRIMIFUNTSKÝ (IV)
Zázraky

Počas panovania cisára sv. Konštantína Veľkého sa zišlo 318 otcov Cirkvi, aby vyvrátili herézu Ária a vylúčili ho z Cirkvi. Ários hlásal herézu, že Boží Syn nie je Boh, ale Božie stvorenie. Toto heretické učenie vyvolalo v Cirkvi veľký zmätok medzi kresťanmi. Tento snem otcov mal pre kresťanstvo veľký význam.

Medzi ochrancami správneho kresťanského učenia boli vážení biskupi, z ktorých niektorí boli ozajstní velikáni pravoslávnej viery, svetlá Cirkvi. Medzi týchto veľkých hierarchov patril aj sv. Spiridon, ktorý si pozorne vypočul Áriove argumenty. Ários na sneme hovoril silným hlasom. Mal filozofické vzdelanie a rečnícke schopnosti. Všetko spochybňoval a snažil sa predstaviť Božieho Syna ako stvorenie, nie ako Boha. Usiloval sa vytvoriť nové náboženstvo.

Ários, okrem svojich rečníckych schopností, mal pri sebe schopných rečníkov, ktorí spochybňovali učenie Christovej Cirkvi. Otcovia bránili učenie Christa a vyvracali heretické špekulácie. Odhaľovali výmysly Ária a zosmiešňovali túto diabolskú snahu rozbiť jednotu Cirkvi a narušiť čistotu kresťanskej viery.

Avšak jeden z filozofických rečníkov Ária bol neporovnateľný v slovách. Bolo ťažké s ním súperiť. Používal silné argumenty. Jeho reč bola ako blesk. Vďaka svojej šikovnosti vedel mnohých umlčať. Vtedy Spiridon pochopil, že prišla jeho chvíľa. Veľký okamžik konfrontácie. Keď videl, ako rečník hovorí stále hlasnejšie a zapálenejšie, ako obhajuje nesprávne učenie – herézu, vstal a povedal: „Poď sem, filozof, porozprávame sa spolu".

Otcovia vedeli, že sv. Spiridon bol čistý a cnostný, ale nebol vzdelaný, preto mu bránili; nechceli, aby hovoril zo strachu, aby ho Áriov filozof nezosmiešnil. Ale Spiridon

necúvol. Vedel, že je to krízový okamžik. Uvedomil si, že mnohé slová neprospievajú. „Nie sú potrebné falošné úvahy", – povedal, - „je potrebná Christova pravda!"

Potom sa zahľadel filozofovi do očí a povedal mu: „V mene Hospodina Isusa Christa ma počúvaj". „Hovor, čo chceš", – povedal mu rečník.

Sv. Spiridon sa ujal slova a jasne mu povedal: „Jeden je Stvoriteľ sveta. Jeden je Boh neba a zeme a Stvoriteľ všetkého. Jeho slovom a Jeho Duchom bolo učinené nebo, stvorená zem, oddelené moria, stvorené zvieratá a človek, táto obdivuhodná bytosť. Pokiaľ ide o Jeho Slovo, my vieme, že je pravý Boží Syn. Súpodstatný s Otcom. Veríme, že sa narodil z Devy Márie, že bol ukrižovaný a pochovaný ako človek, ale vstal z mŕtvych ako Boh. Toho poznáme ako súpodstatného s Otcom, spolutróniaceho, rovnocenného, rovnako oslavovaného. A tak, hoci sú tri hypostázy (osoby) vo Svätej Trojici, Boh je jeden. Je to ťažké pochopiť. Ľudský rozum je veľmi malý, aby zmestil nekonečné Božstvo. Chceš teraz vidieť na vlastné oči to, čo nie je schopný pochopiť tvoj rozum? Pozrite sa. V ruke držím tehlu (skutočne držal tehlu). Ak sa vás opýtam, koľko veci držím v ruke, poviete mi, že jednu. Ale to, čo vy hovoríte jedno, nie je jedno. Hneď vám to odhalím". Spiridon sa pravou rukou prežehnal, v ľavej držal tehlu a povedal: „V mene Otca". V tej chvíli účastníci snemu zostali prekvapení. Stal sa veľkolepý zázrak. Z ruky Spiridona, ktorá držala tehlu, vyšľahol plameň, ktorým bola vypálená tehla. Spiridon, naplnený Božou blahodaťou, pokorne pokračoval: „I Syna". Ďalší zázrak sa uskutočnil pred očami heretikov a biskupov. Zo suchej tehly začala tiecť voda. Heretici sa zamračili, pravoslávni sa radovali a obdivovali moc Božiu... „I Svätého Ducha", - doplnil Spiridon a v tej chvíli v jeho ruke zostala hlina. Svätý Spiridon týmto zázrakom premenil na prach všetky rečnícke zvraty a argumenty heretických filozofov. „Boli to tri zložky: oheň, voda a hlina, a predsa tvorili jedno", - povedal Spiridon. – „Tak je to aj vo Svätej Trojici".

Áriansky filozof na chvíľu zmĺkol a potom riekol: „Prijímam a vyznávam, svätý človek, čo si povedal. Doteraz sme bojovali slovami. Aj ja som bojoval rečníckym umením. Ale po tomto zázraku vyznávam, že som bol porazený". Potom Áriovi a jeho prívržencom povedal: „Radím aj vám, aby ste zanechali herézu a uverili v Christa. Nasledujte toho pokorného a svätého starca". Po rečníkových slovách boli ariáni zahanbení a sklamaní. Naopak, biskupom sa uľavilo.

Sv. Spiridon zasadil rozhodujúci úder v tomto boji na 1. všeobecnom sneme. Po tomto zázraku sa heretici rozštiepili a biskupi dostali odvahu. Cisár a biskupi si vážili Spiridona, ale on zostal ďaleko od pochvál, pretože sa vyhýbal svetskej sláve. Celý život chcel prežiť pokorne a cnostne, bez dočasných pochvál. *(Pokračovanie)*

Z internetových zdrojov pripravil: ***o. Nikodím (Dušan Tomko)***

MODLITBA

Ako ryba žije vo vode a vodou, tak aj duša milujúca Boha žije v modlitbe a modlitbou. **(Jakub, arcibiskup nižegorodský)**

Bez neustálej modlitby nemožno sa priblížiť k Bohu. **(Sv. Izák Sýrsky)**

„MOHLI STE MU POVEDAŤ VŠETKO DO OČÍ“
Príhovor vladyku Grigorija, episkopa düsseldorfského a celého Nemecka,na smútočnom pohostení po pohrebe čiernohorského metropolitu Amfilochija (Podgorica, 1.11.2020).

Dovoľte mi povedať niekoľko slov za týmto stolom, ktorý je prestretý na počesť pamiatky nášho otca, metropolitu a učiteľa. Dnes sme počuli veľa pekných slov, dnes sme počuli aj ohromné slová, ktoré opisovali jeho osobnosť, a preto sa pokúsim hovoriť z pohľadu, ktorý tu ešte nebol vyjadrený. Veď všetko sa ani vyjadriť nedá, ako to pekne povedal vladyka Joanikije, možno sa to podarí až v ďalších desaťročiach a storočiach.

Pred 35 rokmi som si ako osemnásťročný želal, aby sa mojím duchovníkom stal Amfilochije a toto si zrejme želal každý pravoslávny mládenec, ktorý bol v lone Srbskej pravoslávnej cirkvi. Keď som k Amfilochijovi prišiel, povedal mi: „Choď za Atanasijom, bude ti lepšie.“ Pomyslel som si, čo už bude so mnou, keď nemám šťastie. Ale Atanasije ma celý život nasmerovaval k Amfilochijovi. Nebolo možné, aby si bol pri Atanasijovi a nebol pri Amfilochijovi a naopak. Toto priateľstvo je ohromujúce ako aj vernosť tohto priateľstva. Vtedy som šiel do Bohoslovie (Stredná bohoslovecká škola, pozn. prekl.) s Jovanom, Amfilochijovým synovcom, a tak som spoznal jeho bratov, jeho skvelú matku Jovku a jej špeciality a v ich dome som pojedol veľa dobrých jedál.

Pri tejto príležitosti Vám chcem prečítať niečo, čo som napísal rukou a myslím si, že každý z archijerejov tu nájde sám seba a svoj vzťahu k Amfilochijovi ako učiteľovi: „On bol na bohosloveckej fakulte v Belehrade tým učiteľom, ktorý nesebecky odkrýva svet teológie, vysvetľujúc nám nielen učenie o Bohu, ale aj samotný život a všetko, z čoho život pozostáva. Potvrdzoval to aj jeho výzor, výnimočne široký rozhľad, životná energia, neochvejná a živá viera v Christa Boha a hlavne bezhraničná ľudomilnosť. Od prvých dní sa nám popri svojom najlepšom priateľovi Atanasijovi stal naším učiteľom a sprievodcom. Bol tým, ktorému sa bezpodmienečne verí, ten, koho sa nasleduje a to bez zaváhania, kam on ide, ideme aj my za ním s plnou dôverou. Ale to, čo je najčudesnejšie a najdôležitejšie – on to od nás nikdy nežiadal, išli sme za ním s dôverou a láskou a to aj tými najťažšími chodníkmi.“ Takáto bola bezhraničná autorita budúceho cetinjského archipastiera žiariaca z jeho duchovnej aj duševnej šírky, ktorou dokázal objať a pochopiť každé ľudské bytie. Bez ohľadu na naše zakopnutie alebo ťarchu pádu, všetci sme sa cítili byť rovnakými v jeho všechápavosti, ktorú nám prejavoval. Dovoľoval nám všetkým rovnako, aby sme pred ním nespútane rástli skrze jeho dobrotu a trpezlivosť. Takýto bol Amfilochije ako učiteľ.

A ešte jeden detail, ktorý je podľa mňa veľmi dôležitý hlavne pre nás, ktorí, môžem pokojne povedať, žijeme v rozkoši (luxuse). Pre nás (episkopov), ktorým mnohí slúžia, nám, ktorí nariaďujeme. Pripomeniem Vám jednu vec, ktorú ste určite zažili počas jeho návštevy. Keď ste kedykoľvek a kdekoľvek s Amfilochijom natrafili na úbohého alebo

chudobného, a to je okamih, keď my ľudia najčastejšie zrýchľujeme krok, je nám ľahšie ho nevidieť, je nám ľahšie nestrácať s ním čas a aj keď mu niečo dáme, dáme mu to čím rýchlejšie, alebo nedáme nič. Ale keď ste niekedy išli s Amfilochijom, kde bolo veľa takých, museli ste stratiť celý deň. Lebo **on s každým z nich rozprával ako keby boli cisári alebo králi.** A každému by ticho spod ruky niečo dal, nejaké peniaze, proste všetko, čo by mal. No najdôležitejšie, čo by tým ľuďom, ktorých obyčajne ostatní obchádzajú, dal, bola jeho pozornosť. Bol voči nim veľmi pozorný. **Počúval otravné babky, hlúpych, obmedzených, úbohých a chudobných akoby boli najrozumnejší a najmúdrejší zo všetkých. Takto preukazoval Christovu lásku.** Podľa mňa je toto, na čo niekedy zabúdame, najväčšia a najdrahocennejšia vec, ktorú sme si o ňom mohli zapísať do svojej mysle a svojho srdca.

A ďalšia vec, ktorá je aspoň pre mňa veľmi dôležitá, je pocit, že v tomto okamihu, v tento deň v Čiernej Hore mnohé duše plačú, mnohé matky plačú, mnohé deti, celý ľud plače, ale v dnešný deň máme pocit Vzkriesenia. Celý deň sa nemôžem zbaviť pocitu, že je dnes Christovo Vzkriesenie, že je dnes víťazstvo. A víťazstvo toho, ktorý ako málokto, ako nikto v našej dobe, vedel, že vzkriesenie nemôže byť bez smrti. A preto zvíťazil. Predovšetkým preto, lebo bol Christov, lebo šiel za Christom, pretože často nosil Christovo meno, ale najmä kvôli tomu, lebo toto všetko zaviedol do svojho života - každé Christovo slovo, aj to, že neprehliadol nikoho. Preto sa tak staral o chudobných. A koľko chudobných teraz v Čiernej Hore plače?! Vedia, že ich už tak skoro nikto nebude počúvať, pretože takíto ľudia zriedkakedy rodia. Pocit vzkriesenia je najväčším pocitom, aký teraz môžeme mať. Kvôli tejto obeti a tomu vzťahu voči chudobným a tým, ktorí sú nižšie, metropolita nikdy nemal strach z tých, ktorí sú bohatí a mocní. **Nemôžete nemať strach z bohatých a mocných a pritom pohŕdať úbohými.** Ale ak vidíte chudobného ako veľkého a mocného, tak potom aj bohatého a mocného vnímate ako chudáka. **Kvôli tomu možno ani nie je potrebné opakovať, že je Amfilochije aj otec, aj svätec, aj učiteľ, aj sprievodca.** A pre nás archijerejov je toto najväčším problémom.

V Čiernej Hore Amfiochije porodil svojich duchovných synov, ktorí vďaka jeho nadľudskému boju môžu ako tak viesť koráb Cirkvi cez more tohto sveta. Sv. Sáva to určite zoberie do úvahy a Metropolia, modliac sa k Bohu, dostane nového metropolitu. Veľké vákuum tu nebude. Je potrebné si uvedomiť, že v Sobore archijerejov už nebudeme mať druhého Amfilochija, lebo jeho už niet a v tom zmysle je dnes asi najlepší odkaz, **aby sme sa naučili tomu, čím on žil a to je láska, odpúšťanie a nezlopamätlivosť.** Neexistuje ani jeden človek, ktorého som stretol na Zemi a verím, že mi to všetci dosvedčite, komu ste mohli povedať všetko do očí, všetko, čo sa Vám nepáčilo, dokonca aj všetko proti nemu a na neho a potom očakávať, že Vám povie: „Dobre si mi povedal, človeče, tieto slová!" A že Vás objíme, pohladí po hlave a neurazí sa. To je Amfilochije. Preto je dnes Vzkriesenie. Christos voskrese!

Zdroj: https://www.youtube.com/watch?v=OYNeIJ3pMEM&t=632s

Preklad a redakčná úprava:
prot. Peter Soroka
prot. Peter Savčak

Vičnaja pamjať srbskému patriarchovi

V piatok 20. novembra 2020 odišiel do večnosti srbský patriarcha Irinej (Gavrilovič). Tento veľký, významný, ale pritom vždy prístupný hierarcha našej sesterskej Cirkvi sa narodil pred 90. rokmi v rodine Zdravka a Milijany Gavrilovičových v obci Vidove blízko mesta Čačak. Tí, ktorí navštívili tento prekrásny kút Srbska, vedia, že ho Hospodin požehnal mnohými monastiermi a výnimočnými duchovnými osobnosťami. Práve tu budúci patriarcha vdychoval prvé dúšky lásky k mníšstvu a obdivu k ceste, ktorou aj on sám neskôr kráčal. Nezabudol však nikdy ani na „domácu cirkev" – svoju rodinu, o ktorej vždy hovoril s veľkou úctou. Často spomínal svoju drahú matku, ktorá mu nahrádzala tragicky zomrelého otca, a ktorá neskôr aj sama prijala „anjelsky obraz" s mníšskym menom Nina. Okrem nej bol veľmi vďačný aj strýkovi, pretože on ho bližšie primkol k duchovnému životu, čítajúc s ním ranné a večerné modlitby a otvárajúc mu dvere duchovného života. Na ten mala vplyv aj blízkosť už spomínaných nádherných monastierov. Patriarcha Irinej veľakrát opisoval nedeľné Liturgie v monastieri Jovanje, kde Hospodu slúžilo asi 40 mníšok, ich ľubozvučný spev i celú prekrásnu atmosféru, ktorá sa hlboko vpisovala do jeho detského srdca. K mníšstvu ho ťahalo tak silno, že dokonca prerušil gymnaziálne štúdiá, aby mohol odísť do monastiera a gymnázium ukončil až neskôr. Po ňom mladý Miroslav (také bolo krstné meno budúceho patriarchu) študoval „Bohosloviu"- čosi ako strednú bohosloveckú školu v meste Prizren na Kosove a Metochii. Veľmi rád na tieto roky spomínal a s vďačnosťou opisoval svojich učiteľov. Do tejto „Bohoslovie" sa vracia znova po doštudovaní Bohosloveckej fakulty v Belehrade a prijatí mníšstva s menom Irinej – ale už ako jej učiteľ. Posvätná synoda

ho posiela aj na teologické štúdiá do Atén a neskôr v roku 1969 ako schopného a nadaného človeka do Čiernej Hory, aby pri preslávenom monastieri Ostrog organizoval tzv. „Monašskú školu". Z Prizrenu sa však neodchádzalo ľahko. Vladyka Irinej s nostalgiou rozprával pri rozlúčke o slzách na svojej tvári i na tvárach svojich žiakov – prizrenských bohoslovcov. Do Prizrenu sa však vrátil ešte raz – ako rektor tejto znamenitej duchovnej školy, ktorá mu s celým Kosovom a Metochiou prirástla k srdcu. V tejto zodpovednej funkcii ho zastihol výber na episkopskú službu a tak sa v roku 1974 stáva vikárom svätejšieho patriarchu Germana. O rok neskôr ho ako veľmi spôsobilého človeka posielajú do slávnej a rozľahlej Nišskej eparchie, ktorú spravoval až do 22. januára 2010, kedy bol lósom vybraný na osirelé miesto po srbskom patriarchovi Pavlovi.

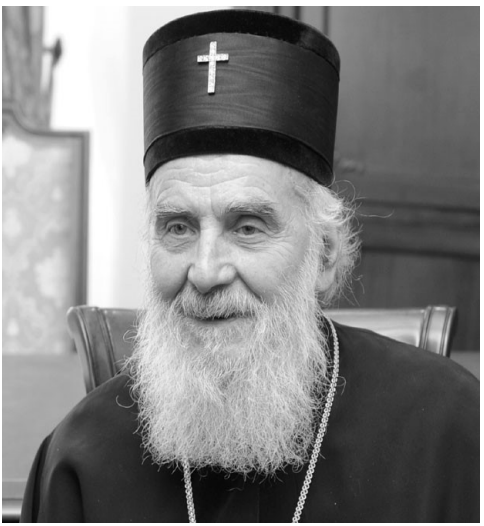

A aký bol vladyka Irinej ako patriarcha? Jednoducho povedané – neobyčajne obyčajný. Dokonca aj telefónne číslo, ktoré mal ako nišský episkop, si ponechal i v Belehrade, aby sa mu dalo dovolať. Slúžil veľmi rád a často, a to aj cez týždeň, ba i v čase Veľkého pôstu navštevoval mnohé belehradské chrámy, aby tam pokorne a jednoducho „svjaščennodejstvoval" Liturgiu preždeosvjaščenych Darov. Keď sa ho novinári pýtali, či v jeho pokročilom veku ho to príliš nevyčerpáva, odpovedal im s úsmevom – „Nie, práve toto časté slúženie medzi mojím ľudom mi dodáva silu". A skutočne, pri jeho veku človek mohol dať iba za pravdu biblickému výroku „sila Božija v nemošči soveršajetsja". Obdivovali to nielen novinári či radoví veriaci, ale i samotní oveľa mladší archijereji. Spomínam si na uznanlivé slová archiepiskopa Marka z Ruskej zahraničnej cirkvi, ktorý s obdivom hovoril, ako staručký patriarcha nielen slúži svätú Liturgiu, no sám i veriacich pričašča (dáva sväté Prijímanie), obracia sa k nim s láskavým a poučným slovom a nie zriedka rozdáva i antidor. A ako naňho spomínajú aj spoluslúžiaci duchovní – nevyhľadával nijaké bočné východy a dvere, ale sám vychádzal medzi ľudí, aby ich požehnal, povzbudil, prehodil nejaké to slovo, skrátka bol s nimi. Ak sa ho opýtali, či po sv. Liturgii chce byť na obede v uzavretej spoločnosti duchovných, alebo pri spoločnom pohostení s veriacimi, odpoveď bola jasná – „budeme spolu s národom". Archimandrita sukovského monastiera o. Serafim, ktorého aj na Slovensku mnohí poznajú, mi rozprával, že zo všetkých vladykov má najväčšiu smelosť i dôveru k patriarchovi Irinejovi – „nežiada si žiadne oficiality, môžeš sa naňho obrátiť, ako by si sa obrátil na svojho dobrého dedka".

Tieto slová môžem iba potvrdiť. Keď som ho počúval, mal som skutočne pocit, že počúvam dobrého deduška, ktorý mi nič nevnucuje, ale, naopak, svojím láskavým slovom i pohľadom sa so mnou delí o všetko to, čo bolo jeho životu nesmierne drahé. Vedel „zostúpiť" na úroveň svojho spolubesedníka a podeliť sa s ním i o svoje i o jeho radosti a slzy. V živej pamäti mi ostali jeho pochvalné slová i veselý príbeh o našom rusínskom podvižníkovi – o. Dionisijovi „čekoslovakovi", ktorý žil takmer pustovníckym životom v jednom skýte, jeho bývalej nišskej eparchie. Dalo by sa písať mnoho o jeho živote v starej patriarchálnej srbskej rodine, kde jeho usilovná matka – vdova nikdy nevítala ranné zore poležiačky, o výnimočnom askétovi o. Makarijovi, ktorý v časoch Irinejovho detstva slúžil a žil ako svätec, o jeho priateľovi Gojkovi – neskoršom patriarchovi Pavlovi, od ktorého sa mnohému učil, o jeho drahej Prizrenskej bohosloveckej škole, pre ktorú sa po jej vypálení Albáncami bol ochotný vysťahovať z budovy svojej eparchie, len aby študenti mali kde bývať a učiť sa, o prekonaní cirkevného rozkolu medzi Srbmi v Amerike, o krásnom vzťahu k svojej eparchii, v ktorej počas dlhých 35 rokov nesuspendoval ani jedného duchovného a mnohých, mnohých ďalších. Snažil sa rešpektovať slobodu toho druhého, nevyhrocovať, ale „obrusovať" ostré hrany, byť zmierlivý, no zároveň principiálny vo vážnych veciach. Jeho život a činy nemožno opísať v jednom článku a snáď to ani nie je nutné. Veď hlavné je, že patriarcha Irinej sa sám nečujne, ale výrazne zapisoval nielen do Knihy večného života, ale aj do histórie svätosávskej Cirkvi, do sŕdc jednoduchých veriacich i kráľovskej rodiny, politikov i duchovných, pravoslávnych i tých inak zmýšľajúcich.

Prajem preto našej sesterskej Srbskej pravoslávnej cirkvi, aby terajšie prázdne patriaršie miesto zaplnil dôstojný pokračovateľ patriarchu Irineja, ktorého hlavným patriaršim programom bolo sväté Evanjelium a služba svojmu Bohu a rodu. Blaženopočivšiemu 45. srbskému patriarchovi nech Hospodin požehná slúžiť večnú nebeskú svätú Liturgiu, so všetkými svätými „Nebeskej Srbije", ktorej duchom nech sa tá pozemská i naďalej napája.

Prot. Peter Savčak

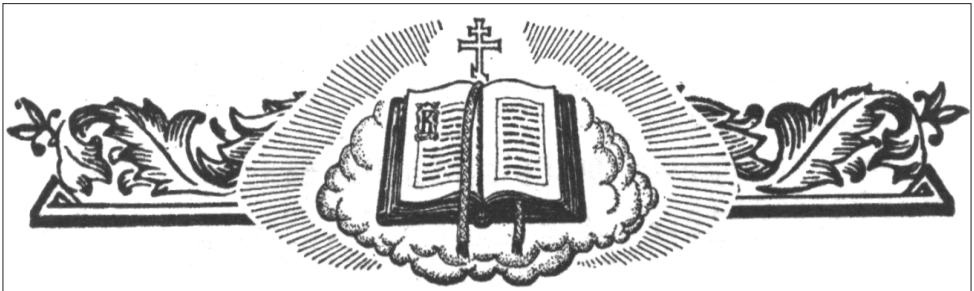

„MILOSRDENSTVO CHCEM A NIE OBEŤ“
(Výklad podľa sv. Ignáca Brjančaninova)

„...farizeji, povedali Jeho učeníkom: Prečo váš učiteľ je (a pije) s mýtnikmi a hriešnikmi? Isus to počul a povedal im: Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. Choďte a naučte sa, čo to znamená: Milosrdenstvo chcem a nie obeť. Neprišiel som volať k pokániu spravodlivých, ale hriešnikov“ *(Mt 9, 11-13).*

Pán raz vošiel do domu mýtnika Matúša. Pretvárajúc mýtnika na apoštola, prisadol si vtelený Boh k stolu s hriešnikmi. Keď to farizeji videli, boli v pokušení. **Prečo,** hovorili Isusovým učeníkom, **prečo váš učiteľ je a pije s mýtnikmi a hriešnikmi?**

Farizeji, najprv povedzte, prečo tých ľudí nazývate hriešnikmi? Nebolo by lepšie nazvať ich šťastlivcami a blaženými, anjelmi, lebo sa Bohu zaľúbilo byť v ich spoločnosti? Nebolo by lepšie, keby ste povedali: „Aj my sme hriešni! Milosrdný Isus, príjmi aj nás a dovoľ nám byť aspoň pri Tvojich nohách. Týmto hriešnikom si Ty, ktorý poznáš srdcia ľudí a skutočný Sudca, dal prednosť pred nami, obišiel si nás a pridal si sa k ním. Vidíme, že naše hriechy pred Tebou sú ťažšie než ich. K ním si prisadol, nám aspoň dovoľ padnúť k Tvojim nohám“.

Niet ľúbezne svätej vône pokory v temných spravodlivých, bohatých pravdou padlej ľudskej prirodzenosti, falošnou pravdou sveta, pravdou diabolskou. Drzo odsudzujú Pána, odsudzujú Ním prijímaných hriešnikov, seba považujú za spravodlivých, – Pána odvrhujú, hovoriac: **Váš učiteľ,** čím dávajú najavo, že Ho za svojho Učiteľa nepovažujú.

Pánova odpoveď je odpoveďou na všetky príčiny skrytej choroby farizejov, na celý stav ich duše. Tá odpoveď obsahuje hrozné odsúdenie a odvrhnutie Božou tvárou hocakej domnelej ľudskej spravodlivosti spojenej s odsúdením blížneho. Pán povedal, lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. **Choďte a naučte sa, čo to znamená: Milosrdenstvo chcem a nie obeť. Neprišiel som volať k pokániu spravodlivých, ale hriešnikov.**

Ľuďom, ktorí nechápali význam a silu pokánia, Spasiteľ nie raz povedal: **Choďte a naučte sa, čo to znamená: Milosrdenstvo chcem a nie obeť.** Znamená to, že Pán sa zľutoval nad padlými a hynúcimi ľuďmi, všetkým daroval pokánie, jediný prostriedok k spáse, lebo všetci sú objatí pádom a záhubou. On netrestá, dokonca od nich nežiada obety, ktoré nie sú spôsobilí priniesť, ale želá si, aby sa nad sebou zľutovali, uvedomili

si svoje nešťastie a oslobodili sa od neho pokáním. K uvedeným slovám Pán pridáva desivé slová: **neprišiel som,** povedal, **volať k pokániu spravodlivých, ale hriešnikov.** Kto sú tí menovaní spravodliví? Sú to nešťastníci, zaslepení hriešnici, ktorí oklamaní svojou namyslenosťou, nepokladajú pokánie za nevyhnutné pre seba a preto ho alebo odvrhujú, alebo sú k nemu povrchní. Aké nešťastie! Preto sa ich Spasiteľ zrieka a oni strácajú poklad spásy. „Beda duši, – hovorí svätý Makarios Veľký, – ktorá necíti svoje rany a myslí si o sebe, z dôvodu veľkého, nesmierneho poškodenia zlobou, že je pred poškodením zlobou úplne imúnna. Takú dušu už dobrý Lekár nenavštívi a nelieči, lebo dobrovoľne ponechala svoje rany bez starostlivosti o nich v domnienke, že je zdravá a čistá "**Nepotrebujú** – hovorí, – **lekára zdraví, ale chorí".** Odvrhnutie pokánia je prejavom hroznej krutosti k sebe! Zanedbanie pokánia je prejavom hroznej chladnosti a nelásky k sebe. Krutý k sebe nemôže nebyť krutým aj k blížnym. Kto sa nad sebou zľutoval prijatím pokánia, zároveň sa zľutuje aj nad blížnymi.

Zdroj: http://bible.optina.ru/new:mf:09:11.13.

Preložil z ruského jazyka: ***prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.***

„VIERA BEZ SKUTKOV JE MŔTVA"
(Výklad podľa sv. Nikodéma Svätohorca)

„Ak brat alebo sestra sú nahí a chýba im denný pokrm, čo im osoží, ak im niekto z vás povie: „Choďte v pokoji, zohrejte sa a najedzte sa", no nedáte im, čo potrebujú pre telo? Tak aj viera: Ak sa nedokazuje skutkami, sama osebe je mŕtva" (Jk 2, 15-17).

Tento príklad svätý Jakub uvádza, aby ukázal, že viera bez skutkov neprináša žiadny osoh. Hovorí, že keď sa chudobní, nahí a hladní nenajedia, nezohrejú, nemajú žiadny osoh z peknych slov tých, koho prosia, a keď pri tom vidia, že sú bohatí, ešte viac trpia a ochabujú vidiac ich neprístupnosť a nemilosrdnosť. **Tak aj pravoslávna viera neprinesie žiadnu slávu a dobro, keď nebude mať aj primerané dobré skutky[1].** Naopak,

[1] Pekný príklad uvádza svätý Maxim: „Ako spomienka na oheň nezohreje telo, tak aj viera bez lásky v duši neprodukuje svetlo poznania". A ešte: „Nehovorte, že ste Božím chrámom, hovorí prorok Jeremiáš (7, 4). Preto ani vy nehovorte: jediná viera v nášho Pána Isusa Christa ma môže

ešte viac podráždi tých, ktorí majú abstraktnú a slabú vieru, a urobí ich vinnými pred súdom jediný Všemocný a slávny Boh. Pretože, ako hodní veriť a poznať pravého Boha, pohrdli Jeho životodarnými a spásonosnými prikázaniami a uprednostnili hriešnu smrť. Preto aj im Boh povie, čo kedysi povedal nevďačným Hebrejom: **„Mňa opustili, prameň živej vody, aby si vykopali cisterny, cisterny popraskané, ktoré neudržia vodu“** (Jer 2, 13). Ako k tým, ktorí Boha opustili a vzdialili sa od Jeho lásky odklonením sa od pravej viery, tak aj k tým, ktorí odpadli od spravodlivého a počestného života, prichádza prorocké slovo: **„Tí, čo sa od Teba vzďaľujú, zahynú“** (Ž 73 (72) , 27).

Niektorí nechápu, prečo Pavol na mnohých miestach v listoch píše, že zachraňuje viera a nie skutky, no brat Pána tu, naopak, hovorí, že zachraňujú skutky a nie viera. Zmätok vyriešil svätý Theofilakt konštatujúc, že viera má dva významy. Vierou na jednej strane nazývame jednoduchý a povrchný stav duše bez akéhokoľvek pôsobenia. Takou vierou aj démoni veria v Christa, že je Boží Syn. Z druhej strany sa vierou nazýva z lásky srdca aktívne, pevné nasledovanie Christa v súlade s Jeho Evanjeliom. Takú vieru Pavol nazýva: z vôle, čiže pôsobiacu láskou: **„Veď v Christovi Isusovi ani obriezka, ani neobriezka nerozhoduje, ale viera pôsobiaca skrze lásku“** (Gal 5, 6), ktorá nie je bez skutkov, lebo taká viera sa nedáva ako odmena človeku bez skutkov. Preto aj skutky majú dva významy. Jeden označuje skutky Starého Zákona, čiže soboty, obriezky, telesné očisty, obrady a iné dodržiavania[2]. A druhý označuje skutky ako výsledok viery v Christa, ktoré ju potvrdzujú a oživujú. Konkrétne je to zachovávanie Christových prikázaní.

Keď Pavol hovorí, že zachraňuje viera a nie skutky, má na mysli skutky dodržiavania Starého Zákona, bez ktorých bol ospravedlnený aj Abrahám aj všetci v Christa veriaci kresťania. Z druhej strany má na mysli vieru z vôle, pôsobiacu láskou, ktorú nasledujú aj skutky. Vidíme to zo slov samotného Pavla, ktorý povedal: **„Zo skutkov Zákona nebude ospravedlnený nijaký človek“** (Rim 3, 20), **„Myslíme si, že človek je ospravedlnený vierou bez skutkov Zákona“** (Rim 3, 28). A tiež **„vieme, že človek nie je ospravedlnený zo skutkov podľa Zákona, ale iba vierou v Christa Isusa“** (Gal 2, 16.). Vidíte, že Pavol všade dopĺňa – zo skutkov Zákona, a nie iba – zo skutkov? Keď

spasiť. Lebo to nie je možné, ak k Nemu nezískate aj skutkami svedčiacu lásku. Čo sa týka holej viery, aj démoni veria, a trasú sa“ (Jk 2, 19).

[2] Podotýkam, že tie skutky zákona sú starozákonné bohoslužby, preto ich kresťania nemusia dodržiavať. Ako hovorí múdry moskovský metropolita Platón, Starý Zákon sa delí na tri časti: bohoslužobnú, občiansku a morálnu. Obsahom bohoslužobnej boli bohoslužobné zvyky hebrejskej synagógy, ktoré Pavol nazýva skutkami zákona, ako sme už povedali. Boli obrazom a sprievodcom do Nového Zákona, a museli byť zrušené, lebo prišiel Christos. Obsahom občianskej bolo to, čo mal hebrejský národ zachovávať samostatne. Obsahom morálnej boli povinnosti, ktoré bolo treba zachovávať príslušným spôsobom vo vzťahu k Bohu, k blížnemu a sebe samému, čo sa nazývalo Desatoro. Táto časť má byť zachovávaná aj kresťanmi dnes, lebo je to zákon večný a nemenný, ktorý bol zapečatený v prirodzenosti a preto sa nazýva prirodzeným zákonom už pred napísaním zákona, a po zákone je napísaný v Novom Zákone - Evanjelia. Preto skutky tejto časti, čiže prikázania, nesmú byť porušované. Aj preto tu brat Pána hovorí, že bez týchto skutkov je viera mŕtva.

tu brat Pána hovorí, že viera bez skutkov je mŕtva a nezachraňuje, tak hovorí iba o jej povrchnom prijatí bez skutkov. Pod skutkami ma na mysli nie skutky Zákona, ale tie, ktoré sú výsledkom viery v Christa, ktoré ju oživujú, čiže prikázania. Takým spôsobom sú slová apoštolov Jakuba a Pavla v súlade, nie je medzi nimi žiadny rozdiel, pretože jeden apoštol použil jeden význam viery a skutkov, a druhý ten druhý, z dôvodu potrieb, ktoré každý z nich mal.

Zdroj: Толкования Священного Писания. Толкования на Иак. 2:15-17 (optina.ru)

Preložil z ruského jazyka: ***prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.***

Pravá sloboda človeka

Sloboda – vykúpenie od vášní. **(Abba Izaiáš)**

Stvorený ako slobodný a povolaný k slobode, nedopúšťaj seba zaliečať sa nečistým vášňam. **(Abba Falassij)**

Slobodný je ten, kto neotročí vášňam a zmyselným pôžitkom, ale dušou v uvažovaní a bezúhonnosti panuje nad telom. **(Sv. Anton Veľký)**

Človek, ktorý sa nestal pravým kresťanom, robí nie to, čo chce, ale to, čo nechce, je otrokom svojich vášní. Je možné uprostred okov byť duchom slobodný, rovnako ako aj na tróne možno byť otrokom vášní. **(Innokentij, arcibiskup chersonský)**

Démoni privádzajú nás do hriechu vždy lživou túžbou. Tak túžba po obohatení a chamtivosti priviedla bezbožného Judáša zradiť Pána a Boha... **(Sv. Isichij Jeruzalemský)**

Slobodný a blažený je ten, kto je v čistote a pohŕdaní dočasným. **(Sv. Anton Veľký)**

Dobrý, hoci aj slúži, je slobodný, a zlý, hoci by kraľoval, je otrok a pritom taký, u ktorého je nie jeden pán, ale toľko pánov, koľko nerestí. **(Blažený Augustín)**

Nebuď otrokom toho, čoho vládcom ťa učinil Boh. **(Sv. Ján Zlatoústy)**

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Spomienka na metropilitu Jelevferija

30. októbra s blahoslovením námestníka Alexandro–Nevskej Lavry Nazarija, biskupa kronštadtského, archimandrita Serafim (Šemjatovský) slúžil božestvennú Liturgiu vo Fedorovskom chráme Alexandro-Nevskej Lavre. Spolu s ním slúžil jeromonach Alexander (Haluška), diakon Vladislav Sokolov (srbské podvorie), sedmiční jeromonach a diakon z lavrského bratstva.

Po skončení svätej Liturgie archimandrita a pútnici z podvoria Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v krypte Trojického soboru slúžili panychídu za metropolitu Jelevferija (Voroncova), ktorý bol prvým metropolitom autokefálnej Pravoslávnej cirkvi v Československu.

Predstaviteľa a pútnikov nášho podvoria prijal v tento deň preosvietený Siluan, biskup petergofský, rektor Sant-Peterburskej duchovnej akadémie, ktorý v príjemnej atmosfére, pri šálke čaju porozprával o histórií i súčasnosti duchovnej akadémie.

Pútnici tiež navštívili mesto Kronštadt, byt, v ktorom žil svätý Ján Kronštadtský. V Peterburgu sa modlili na hrobe, v ktorom sú uložené ostatky tohto svätého.

Metropolita Volokolamský Ilarion sa stretol s veľvyslancom Slovenskej republiky v Ruskej federácii

29.10.2020 predseda zahraničného oddelenia Moskovského patriarchátu metropolita volokolamský Ilarion sa stretol s mimoriadnym a splnomocneným veľvyslancom Slovenskej republiky v Ruskej federácii Petrom Priputenom, ktorý ukončuje svoju diplomatickú misiu v Moskve.

Na stretnutí bol tiež prítomný predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi archimandrita Serafim (Šemjatovský), sekretár zahraničného oddelenia pre vzdialené zahraničie protojerej Sergej Zvonarev a prvý sekretár veľvyslanectva Slovenskej republiky v Moskve radca veľvyslanca Martina Poinkancová Nedbalová.

25. výročie medzinárodného a spoločenského fondu jednoty pravoslávnych národov

10.11.2020 predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi archimandrita Serafim (Šemjatovský) prijal pozvanie na slávnostný večer venovaný 25. výročiu založenia medzinárodného a spoločenského fondu jednoty pravoslávnych národov. Slávnosť sa uskutočnila v štátnom historickom múzeu.

Vo svojom pozdravnom slove V. V. Putin povedal: „Fond 25 rokov uskutočňuje vysokú humanitárnu misiu, ktorou slúži veľkému a ušľachtilému cieľu – upevnenie historickej, kultúrnej a duchovnej jednoty pravoslávnych národov".

Jeromonach Alexander (Haluška),
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi

V pravoslávnom chráme na Filipínach z ikon vyteká svätý olej

13. novembra 2020 v chráme sv. Serafima Sarovského v Makalangote na ostrove Mindanao po večernej bohoslužbe začal zo štyroch ikon – ikony Spasiteľa Isusa Christa, Bohorodičky, svätiteľa Joasafa Belhorodského a mučenice Tatiany vytekať svätý olej (myro), ako o tom informovala stránka Filipínsko-vietnamskej eparchie Ruskej pravoslávnej cirkvi.

Myrotočenie je známym javom v Pravoslávnej cirkvi, keď sa na ikone alebo na neporušených ostatkoch svätcov objaví tekutina, ktorej zloženie je veľmi podobné oleju. Občas tento svätý olej (myro) má dokonca príjemnú nedefinovateľnú vôňu. Niekedy sv. olej vyteká aj z papierových ikon, ako môžeme sledovať v tomto prípade.

Najprv si veriaci mysleli, že je to voda a ikony utierali, no ráno sa kvapky objavovali opäť. Ľudia tam doteraz nič podobné nevedeli, no pochopili, že ide o zázrak a preto sa obrátili na miestneho kňaza a diakona. Duchovní dôsledne prezreli ikony, pozbierali svätý olej (myro) a oznámili metropolitovi manilskému a hanojskému Pavlovi, čo sa stalo. Biskup Pavol po preskúmaní povedal, že „je to Boží zázrak. Hospodin takto svedčí, že je s nami".

Zdroj: http://phvieparchy.org/ru/chudo-bozhie-v-makalangote/

Pripravil: ***Prot. Vasyľ Kuzmyk***

Zemská márnosť

Utekaj pred stvorením, ak chceš mať Stvoriteľa. Márnosť nad márnosťou – získavanie hojnosti zlata, zástup sluhov, pýcha a ctižiadostivosť, namyslenosť a spupnosť – lebo to všetko vzišlo nie od Boha a nemá dobrý cieľ. **(Sv. Ján Zlatoústy)**

My kresťania nielen neustanovujeme za veľké ani slávne meno predkov, ani telesnú silu, ani krásu, ani vznešenosť, ani veľkú slávu, ani nijakú inú ľudskú prednosť, no to všetko uznávame dokonca za nedôstojné želania. **(Sv. Vasilij Veľký)**

Neprijímaj s medom jedovaté látky. **(Sv. Vasilij Veľký)**

Narodený do toho sveta nech si nemyslí, že on sa narodil preto, aby sa kochal týmto svetom a zakusoval jeho radosti, lebo ak by to bol cieľ narodenia, tak on by neumieral. **(Sv. Simeon Nový Teológ)**

Odhalenie a posvätenie pamätnej tabule v Sabinove

V nedeľu 22. novembra 2020 si s požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska, veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce Sabinov modlitebne pripomenuli 25. výročie posvätenia chrámu Pokrova Presvätej Bohorodičky. Pri tejto príležitosti si zároveň uctili pamiatku dlhoročného duchovného správcu cirkevnej obce mitr. prot. Jána Jacoša, pod vedením ktorého bol chrám vybudovaný. Po sv. Liturgii terajší duchovný správca prot. Vasyľ Kuzmyk posvätil pamätnú tabuľu venovanú o. Jánovi, ktorá je umiestnená na stene pri vstupe do chrámu. V príhovore vyzdvihol jeho skromnosť, lásku, pokoru a obetavú službu Bohu a ľuďom počas pôsobenia na tejto cirkevnej obci. Zosnulý o. Ján vždy ochotne a obetavo pomáhal každému bez ohľadu na náboženskú príslušnosť. V kňazskej službe pôsobil 50 rokov, z toho 44 rokov ako duchovný správca v Sabinove. Za tento čas bol známy medzi ľuďmi nielen v Sabinove, ale aj v širšom okolí.

Na záver sa k veriacim prihovoril syn zosnulého Ján Jacoš ml., ktorý vyjadril poďakovanie prítomným za úctu, prejavenú voči o. Jánovi. Slávnosť sa uskutočnila za dodržania všetkých protiepidemiologických opatrení ÚVZ SR.

Zdroj: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Získavanie cností

Kto sa učí cnostiam a tieto neplní, podobá sa človeku, ktorý orie, ale zabúda siať.

Spravodliví sú kráľmi zeme. **(Sv. Ján Zlatoústy)**

Jedno v duši rozumné a duchovné, druhé – vášnivé a nerozumné, aj prvému patrí vláda – aj druhému – poslušnosť a podriadenie rozumu. **(Sv. Vasilij Veľký)**

Všetko považuj za pominuteľné – a iba cnosť za nepominuteľnú. **(Sv. Níl Sinajský)**

Cnosť rôznym spôsobom pripravuje sa tak ako nejaký pokrm vyžadujúci pre seba nielen med, ale niekedy aj papriku, aby sa stala užitočnou. **(Sv. Makarij Veľký)**

Srbský vladyka a Maradona

Pri príležitosti osláv 100. výročia od obnovy Patriarchátu v Ruskej pravoslávnej cirkvi som mal v decembri 2017 spolu s bačským vladykom Irinejom požehnanie od Posvätnej synody Srbskej pravoslávnej cirkvi sprevádzať dnes už zosnulého patriarchu Irineja v Moskve počas tejto slávnosti.

Domáci nás s láskou prijali a ubytovali v známom hoteli Ukrajina. V tom čase sa tam konala veľká športová udalosť – žrebovanie na Svetový šampionát vo futbale na nasledujúci rok. V atmosfére globálneho veľkomesta, v hoteli, cez ktorého halu sa ako na bežiacom páse premávajú najznámejšie svetové osobnosti, s nami do výťahu úplne nečakane nastúpil nižší človek s kučeravými vlasmi a s nápadným úsmevom v tvári. Hneď som si všimol, že ide o futbalového kúzelníka, ktorý prakticky sám porazil favorizované Anglicko na Svetovom šampionáte v roku 1986!

Povedal by som, že pri pohľade na dvoch vysokých, od neho takmer dvakrát vyšších ľudí, v čiernym podriasnikoch, s dlhými bradami a kamilavkami na hlave, bol poriadne prekvapený.

Už na prvý pohľad sme v ňom spoznali dobrého človeka, skromného kresťana a bohabojného veriaceho, lebo okamžite prejavil výnimočnú úctu – úplne „zamrzol" pred vladykom Irinejom – a opýtal sa ho, či môže pobozkať ikonu Presvätej Bohorodičky na jeho hrudi (panagiu) a poprosil, aby ho vladyka Irinej požehnal.

Preosvietenému episkopovi Irinejovi, o ktorom je všeobecne známe, že nesleduje šport, som rýchlo vysvetlil, kto je náš spolucestujúci vo výťahu moskovského hotela. Samozrejme, on dôstojne a s úsmevom dovolil bratovi Diegovi Armandovi, ako úprimnému a Boha milujúcemu kresťanovi, aby pobozkal panagiu na vladykovej hrudi, požehnal ho naším pravoslávnym spôsobom a zaželal mu, aby ho Presvätá Bohorodička sprevádzala v každom dobrom diele, na ktoré sa podujme.

Hľa, takýto bol Maradona, Diego Armando. Nech mu Boh daruje Cárstvo Nebeské!

Zdroj: www.cudo.rs

Episkop mohačský Isychije (Rogič)

Zo srbčiny preložil: ***prof. Peter Soroka***

PRELESŤ – SEBAKLAM

Dosiahnutie duchovnej čistoty si vyžaduje poznanie základov a zákonov duchovného života. V opačnom prípade neskúsený človek môže ľahko zblúdiť a padnúť do rojčivosti, do prelesti. Posledný výraz, ktorý používajú otcovia, odkrýva samotnú podstatu klamnej duchovnosti. **Aj tá najmenšia lož o sebe, mienka o svojej dôstojnosti a dokonalosti, je pýcha.** Prelesť je zvyčajne "založená" od počiatku na klamnom cieli, ktorý si človek pred seba kladie: hľadanie zjavení, blahodatných darov, duchovných pôžitkov, extáz, poznanie tajomstiev druhého sveta a iné.

V pravosláví je toto všetko rozhodne zakázané, lebo takéto snahy človeka vedú do záhuby.

Svätý Ignác varuje: „Mysliaci si o sebe, že je bez vášní, sa od vášní nikdy neočistí. Mysliaci si o sebe, že je naplnený blahodťou, blahodať nikdy nedostane. Mysliaci si o sebe, že je svätý, svätosť nikdy nedosiahne. Jednoducho povedané: **kto si pripisuje duchovné skutky, cnosti, dôstojnosti, blahodatné dary, sám seba klame a potešujúc sa tou mienkou, si ňou do seba zatvára vchod aj pre duchovné skutky, aj kresťanské cnosti, aj Božiu blahodať.** Naopak, doširoka otvára vchod pre hriešnu nákazu a démonov. V nakazených mienkou nie je žiadna spôsobilosť k duchovnému napredovaniu".

Svätý Ignác, pomenujúc hlavný prameň tejto smrteľnej choroby – pýchu, predkladá protijed: „Ako je všeobecne pýcha príčinou prelesti, tak je pokora spoľahlivým varovaním a ochranou pred prelesťou... Nech je naša modlitba preniknutá pocitom pokánia, nech je spojená s plačom, a prelesť v nás nikdy nebude pôsobiť".

V pocite pokánia a pokory otcovia videli hlavné kritérium pri rozlišovaní svätosti a prelesti. Svätý Ignác píše: „Všetci svätci seba pred Bohom považovali za nehodných, čím vlastne ukázali svoju dôstojnosť, ktorá spočívala v ich pokore. Všetci postihnutí sebaklamom seba považovali za hodných Boha, čím vlastne ukázali pýchu, ktorá

objala ich dušu a diabolskú prelesť. Niektorí z nich prijali démonov, ktorí sa im zjavili v podobe anjelov a nasledovali ich... Niektorí vzbudzovali svoju predstavivosť, horlivosť, psychiku, čo prijímali za blahodatný pôžitok a padli do sebaklamu, do úplnej zaslepenosti, svojím duchom sa pridali k zavrhnutým duchom".

Svätý Ignác píše ešte o jednej najviac rozšírenej príčine pádu do namyslenosti a prelesti: „Nie bezdôvodne má vzťah k stavu sebaklamu a prelesti duševné nastavenie tých mníchov, ktorí odmietnuc cvičenie v Isusovej modlitbe a vôbec práce mysle, sú spokojní len s vonkajšou modlitbou, čiže pravidelnou účasťou na bohoslužbách a pravidelným plnením kelejného pravidla, ktoré výlučne pozostáva z hlasného čítania žalmov a modlitieb. Nemôžu sa vyhnúť "zmýšľaniu"... **Ústna a hlasná modlitba je plodná len vtedy, keď je spojená s pozornosťou,** čo je zriedkavé, lebo pozornosti sa učíme predovšetkým pri cvičení v Isusovej modlitbe". Samozrejme, táto poznámka sa vzťahuje nie len na mníchov, ale aj kňazov, ktorí sa uspokojujú len vonkajším prejavom modlitby (konaním bohoslužieb), ale aj všetkých kresťanov, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na bohoslužbách (zo zvyku) a pravidelne (nepozorne, automaticky) plnia domáce modlitebné pravidlo.

Prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.

Máme sa modliť za zosnulých?

(Poučenie k zádušným sobotám)

Modlitby za zosnulých, buď pri sv. Liturgii, panychídach, v pamätných dňoch – zádušných sobotách sú vnímané ako najväčšia forma prejavu lásky k svojim blízkym a ostatným blížnym, ktorí už nie sú medzi nami.

V osobitej starostlivosti o zosnulých sv. Pravoslávna cirkev stanovila dni, kedy si jednotne, celocirkevne spomíname na svojich príbuzných, priateľov, tiež na nepriateľov, ktorí opustili tento svet, a modlíme sa za ich duše očakávajúce druhý príchod Spasiteľa nášho Isusa Christa a Boží súd.

V „Pomjaniku", alebo ako to poznáme z cirkevných obcí - „hramotách", ktoré prinášame do chrámu, sú zapísané mená našich zosnulých.

Cirkev každoročne určila dni, soboty, ktoré venuje zosnulým, a to zádušné soboty pred pôstnymi nedeľami a nedeľou Paťdesiatnice.

Zádušné soboty pred pôstnymi nedeľami majú tento význam:

Sobotu preto, lebo nasledujúci deň nedeľa je zasvätená druhému príchodu Pána, hroznému dňu, v ktorom všetci budeme stáť pred trónom veľkého Sudcu. Z tohto dôvodu v rámci spomienky prosíme Pána, aby bol láskavý a aby prejavil svoju lásku a trpezlivosť nielen nám, ale aj zosnulým bratom a všetkých nás zaradili medzi synov Jeho nebeského Kráľovstva.

Zádušnou sobotou pred Paťdesiatnicou sa posilňuje naša viera v univerzálnosť Cirkvi, ktorej založenie a narodeniny (na Zemi) slávime počas sviatoku „Sošestvija Sv. Ducha".

Cirkev nás teda v osobité dni pozýva k celocirkevnej spomienke na „všetkých, ktorí zbožne spali po celé storočia v nádeji na večný život“;

* za tých, ktorí utrpeli „predčasnú smrť“ v cudzej krajine, na zemi i na mori;

* za tých, ktorí zomreli na infekčné choroby, vojny, mráz, zemetrasenia a prírodné katastrofy;

* za tých, ktorí boli upálení alebo sa nikdy nenašli;

* za chudobných a opustených, o ktorých sa nikto nestaral, a ani o to, aby si ich uctili zodpovedajúcimi bohoslužbami a spomienkou.

Boh nie je obmedzený miestom a časom. Pre Neho je známe a neustále prítomné nielen to, čo vnímame v súčasnosti, ale aj minulosť a budúcnosť. Lyricky je to vyjadrené modlitbou Božieho prijímania, ktorá sa pripisuje svätému Jánovi Damaskému alebo svätému Symeonovi Novému Teológovi: „Tvoje oči vidia, čo som neurobil a do Tvojej knihy je zapísané ešte aj to, čo som neukončil .“

Pán napísal do svojej knihy lásky aj skutky, ktoré sa budú robiť v budúcnosti, tiež modlitby, ktoré teraz prinášame a prinesieme za ľudí, ktorí žili v minulosti. Náš večne milujúci Pán Isus Christos je večný a všadeprítomný a zahŕňa svojou Božskou prozreteľnosťou nekonečný vesmír a nekonečné veky. O všetkých ľudí, ktorí žili, žijú a budú žiť, sa stará Jeho láska.Touto vierou prosíme o lásku a dobrotu Božiu tak pre seba samého, ako aj pre všetkých živých a mŕtvych.

Rozhovor medzi veriacim a kňazom Maximom:

„Keď bude duša oddelená od tela až do posledného zmŕtvychvstania, čo bude robiť? Vyvíja sa alebo zostáva, takpovediac v stave hlbokého spánku“?

„Ďalšia logická otázka! Bohužiaľ, na to nemožno logicky odpovedať. Pojem priestor patrí do hmotného sveta. Na takú otázku, „kde bude duša do spoločného vzkriesenia“,

možno odpovedať iba takto: „Bude v duchovnom svete ako anjeli“. Je to svet mimo priestor a čas. Hovoríme tu o radikálne odlišnom svete, radikálne odlišnej dimenzii, ktorá presahuje našu schopnosť poznať ho - teda poznať ho logicky. Nikto nedokáže slovami opísať tento svet, ktorý presahuje priestor a čas. Zároveň v tomto období čakania existuje, povedali by sme, vývojový smer duše k Bohu. Je to dynamický kurz, keď duša smeruje k veľkosti Božej.

„Takže duša sa stále vyvíja. Nespí, je v stave „prípravy “a čaká na druhý príchod.“

„Správne. Toto hovoria svätí otcovia. Keby to bolo inak, keby bola duša v stave nečinnosti alebo stagnácie, potom by sa v určitom okamihu cítila unavená a nudila by sa v kontemplácii nad Bohom, bez ohľadu na to, aký dobrý a krásny Boh je. Keď sa neustále na niečo zameriavame a nevidíme zmeny, nevyhnutne nás to unaví a spôsobí nezáujem. Ale človek ide dynamickou cestou k Bohu, ktorý je nekonečný. Život človeka v tomto nekonečnom Božom priestore je nepretržitým a neprerušovaným pohybom, ktorý vedie, takpovediac od jedného prekvapenia k druhému, pretože sa jej zjavuje Božia veľkosť. Preto svätí, rovnako ako anjeli, neustále oslavujú Boha, pretože neustále sledujú veľkosť Jeho lásky, ktorá sa odohráva v ich srdciach. Opäť teda máme do činenia s evolučným hnutím v nekonečnej Božej veľkosti. Nie je to statický stav, ktorý spôsobuje nudu. Zároveň je to však postoj.

Čo to znamená ?

„Je to vývoj a zároveň prístup“, odpovedá otec Maxim. „Keď stojíš pred Bohom, posúvaš sa k Bohu a naopak“. Nemôžeme povedať, že duša je umiestnená na konkrétnom mieste a pevne stanoveným spôsobom, pretože, ako som už spomenul, znamenalo by to presýtenosť a nudu. Zároveň je duša v neustálom stave neustáleho procesu.

„Ak toto platí pre svet, predstavte si, o koľko je to väčšie pri hľadaní poznania Boha,“ dodal otec Maxim. „Preto nám dal apoštol Pavol tieto slová, že naša cesta k Bohu vedie od slávy k sláve a od prekvapenia k prekvapeniu v procese, ktorý nikdy nekončí.

Preto si človek po smrti naďalej udržuje sily svojho vedomia a môže pokračovať v komunikácii s Bohom. Nechcem tým povedať, že sa duša bude modliť k Bohu so žiadosťou o ten či onen predmet alebo o tú či onú milosť.

Keď sa modlím, mám na mysli energiu, ktorá spája ľudí s Bohom. Pomocou tohto druhu modlitby môžu mŕtvi komunikovať s celým ľudským rodom rovnako ako komunikujeme a modlíme sa za duše mŕtvych my.

Preto máme zádušné dni. Je to spôsob, ktorým komunikujeme z milosti Ducha Svätého s tými, ktorí už odišli na ďalekú cestu."

Z tohto pohľadu vyčítame tisíckam siekt a náboženstiev, ktoré s úzkostlivosťou popierajú modlitby za upokoj ! Aká škoda nechať mŕtvych bezmocných, bez modlitieb! Aká škoda, aká strašná vec zomrieť a zostať bez modlitieb živých!

Pamiatka na našich zosnulých a na ich duše je taktiež veľmi vhodná príležitosť oboznámiť sa ako aj pozmeniť osobnú kvalitu nášho duchovného stavu. Mali sme a máme príležitosti opätovať lásku tým, ktorí ju venovali kedysi nám. Ak už budeme stáť nad hrobmi, spomeňme si aj na to, koľko sme obetovali zo svojho komfortu a lásky, času a modlitieb v čase, keď boli medzi nami. Ono nám to veľmi pomôže v tom, ako a čo poprosiť, keď v kruhu najbližších zapálime svoju sviečku, a tiež v tom, čo je ďaleko dôležitejšie, nezabúdať činiť milosrdné skutky, oddávajúc ich Bohu za upokojenie a spásu našich zosnulých.

Prot. Miroslav Janočko

ASTROLÓGIA, HOROSKOPY – DUCHOVNÉ OHROZENIE?

Hospodin Boh vystríhal vybraný národ pred pripisovaním božskej moci hviezdam nad ľudským osudom: **"Nedvíhaj oči k nebu, nepozeraj na slnko, mesiac a hviezdy, na všetky nebeské voje, nedaj sa zviesť, neklaňaj sa im a neslúž, lebo tieto veci pridelil Hospodin, tvoj Boh, všetkým národom pod celým nebom"** (5 Mjž 4, 19).

Pripisovanie božskej moci hviezdam slovo Božie nazýva hlúposťou: **"Naozaj, od prírody sú hlúpi všetci ľudia, ktorým nebolo dané poznať Boha; veď zo všetkého dobrého, čo majú pred očami, neboli schopní poznať Toho, ktorý je; ani pri pohľade na Jeho diela nespoznali Tvorcu, ale oheň, vietor, prúdiaci vzduch, kruh hviezd, dravé vody a svietiace nebeské telesá pokladali za bohov, ktorí vládnu nad svetom. Ak uchvátení ich krásou mali za bohov tieto veci, tým skôr mali poznať, o čo vynikajúcejší je ich Vládca, lebo On, Pôvodca krásy, ich stvoril. Ak ich do úžasu priviedla ich moc a pôsobivosť, z toho mali spoznať, o čo mocnejší je ich Tvorca. Z veľkosti a krásy tvorstva sa totiž dá logicky uvažovať o ich Prapôvodcovi"** (Mdr 13, 1 – 5).

Vo svetle Božieho slova, Christovej náuky jasne vidieť nezmyselnosť astrologických výmyslov. Hospodin Isus Christos nám zjavil, že každý človek má nekonečnú hodnotu v očiach Božích. On, ktorý prišiel oslobodiť človeka aj z okov okultizmu a astrológie, nám hovorí, že sme skutočne slobodní a žiadne predurčenie, osud zapísaný v hviezdach, neexistuje. Sv. apoštol Pavol píše: **"Dajte pozor, aby vás niekto nezviedol prázdnym a klamným filozofovaním, založeným na ľudských poda-**

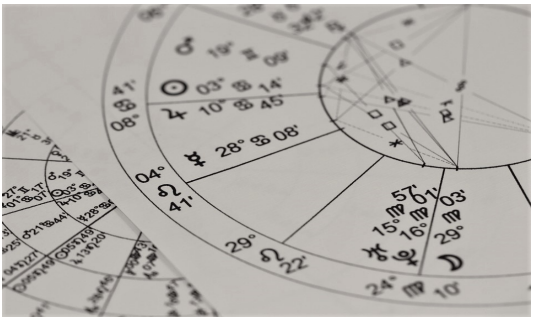

niach, na živloch sveta, a nie na Christovi. Predsa v Ňom telesne prebýva celá plnosť božstva" (Kol 2, 8 - 9) .

Aj učenie Cirkvi už od jej raného obdobia vystríha veriacich pred veľkým nebezpečenstvom astrológie, jasnovidectva, veštieb, cez ktoré zákerným spôsobom koná satan a nazýva ho ťažkým hriechom. Sv. apoštoli odsúdili zaoberanie sa čarami a pod., sv. otcovia na snemoch ich jasne zavrhli a tých, ktorí sa týmito vecami zaoberali či využívali ich služby, na dlhý čas odlúčili od Cirkvi - v zhode s pravidlami snemov odlučovali na 5 rokov od Prijímania sv. Darov a duchovných odlučovali od kléru (pozri Nomokanon, kanóny trullského a laodicejského snemu).

Áno! Aj keď sa nám to môže zdať prehnaným maľovaním čerta na stenu. Nie nadarmo nás pred touto sférou duchovna vystríha Sväté Písmo a učenie sv. Otcov. Astrológia je chorou duchovnou orientáciou, podobne ako mágia, založená na démonickom klamstve. Horoskopy, ako jedna z foriem veštby, je hľadaním poznania, ktoré človek sám zo svojej prirodzenosti nemôže dosiahnuť, lebo prirodzené poznanie človeka je ohraničené. Siahnutie po horoskope je v skutku dopytovaním sa názoru zlého ducha, a získavanie takéhoto poznania nemá nič spoločné s Božou Pravdou.

Táto praktika je v konečnom dôsledku otvorením sa na démonické pôsobenie a môže viesť k rôznym formám duchovného zotročenia, trápenia, až posadnutosti. Jej jediným cieľom je odtrhnúť človeka od Boha a tak ho doviesť k duchovnej smrti.

Nech nám mnoho milostivý Hospodin Isus Christos, Víťaz nad hriechom, diablom a smrťou pomáha odkrývať a zdolávať nástrahy nepriateľa našich duší.

Pripravil: ***o. Dušan Nikodím Tomko***

O vzťahu duchovníka a veriacich

Každý duchovný učiteľ musí... privádzať duše ku Christovi a nie k sebe... Učiteľ, podobne veľkému a pokornému Krstiteľovi, nech stojí bokom, nech seba považuje za nikoho, nech sa teší zo svojej malosti pred učeníkmi, malosti, ktorá je znakom ich duchovnej prosperity... Chráňte sa pred závislosťou na učiteľovi. Mnohí si nedávali pozor a spolu so svojím učiteľom padli do siete diabla... Závislosť činí milujúceho človeka modlou. Boh sa od obetovaného týmto modlám s hnevom odvracia. A stráca sa márne život, hynú dobré skutky... A ty, učiteľ, chráň sa pred hriešnou iniciatívou! Duši, ktorá sa k tebe uchýlila, nezameň seba za Boha. Nasleduj príklad svätého Predchodcu... **(Sv. Ignác Brjančaninov)**

DOBRO ZJEDNOCUJE

„Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť, bol som smädný a dali ste mi piť, prišiel som ako cudzinec a prichýlili ste ma" (Mt 25,35).

V duchu svätého Evanjelia Občianske združenie NIKA Medzilaborce o.z v spolupráci s Potravinovou bankou Slovenska, obchodným reťazcom TESCO, Pravoslávnou cirkevnou obcou v Medzilaborciach a BPM Medzilaborce sa zapojilo do zbierky trvanlivých potravín a drogérie pre sociálne slabších.

Zbierka fungovala tak, že každý kto chcel mohol zakúpiť nejaký produkt v predajni a následne ho odovzdať našim dobrovoľníkom. Košíky na konci dňa boli skutočne plné rôznych dobrôt. Cez cestoviny, konzervy, čokolády, múku, olej až po rôzne hygienické potreby. Štedrosť ľudí bola neopísateľná. Venovali neuveriteľných 570 kg potravín a hygienických prostriedkov.

Táto aktivita trvala v čase od 18. novembra do 25. novembra 2020 a následne po nás štafetu prebrali naši spolubratia z Gréckokatolíckej farnosti v Medzilaborciach pod vedením o. Jána Blaška. Podieľalo sa na nej 13 dobrovoľníkov. Práca dobrovoľníka v tejto zbierke však nespočívala len v tom, že oslovovali ľudí, aby sa do tejto zbierky zapojili. Ale aj v následnom triedení, balení a rozvoze vyzbieraných vecí. Spoločne sme teda strávili 56 hodín a pomohli viac ako 70 rodinám v našom meste a okolí.

Chceme sa poďakovať aj Bratstvu pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, ktoré nám taktiež pomohlo, aby sa zvýšil podiel potravín, ktoré sa nám následne podarili rozdistribuovať medzi ľudí. Taktiež sa chceme poďakovať za pomoc a podporu nášmu duchovnému prot. Mgr. Alexandrovi Zalevskému a otcovi jerejovi Ing. Mgr. Dušanovi Skoncovi z PCO Oľšavka. Veľká vďaka patrí, samozrejme, našim dobrovoľníkom, ktorí obetovali svoj čas a išli do toho s tým, že chcú pomôcť tým, ktorí to teraz veľmi potrebujú a bez ktorých by bola táto milá akcia nerealizovateľná.

Alexander Hričko
NIKA Medzilaborce o.z.

AKO SA NAUČIŤ MILOVAŤ

Deti, keď sa učia čítať, spočiatku sa učia písmena, ktoré spájajú do slov, potom slová do viet, až sa naučia čítať knihy. Takto by mali postupovať aj kresťania v kresťanskom učení. Najprv sa treba naučiť dobro dobrom odplácať, čiže byť vďačným. Potom neodplácať zlo zlom, hnev hnevom, urážky urážaním, nepomstievať sa ani slovom, ani skutkom tomu, kto nás urazil, či ponížil. Ďalej milovať nepriateľov, konať dobro tým, čo nás nenávidia, odplácať dobrom za zlé. Toto je rebrík, po ktorom kresťania vystupujú k dokonalosti, ktorá spočíva v láske k nepriateľom. **(Sv. Tichon Zadoský)**

Blahoželanie k životnému jubileu

V malebnej obci Soboš, ktorá leží v južnej časti Nízkych Beskýd medzi Svidníkom a Prešovom, stojí jeden domček, v ktorom žije naša sestra v Christu **Mária Bučková,** ktorá 9. decembra oslávila svoje životné jubileum **70 rokov.**

O našej milovanej sestre v Christu je širokoďaleko známe, že ide o sestru vernú a oddanú svätému Pravosláviu s nekonečnou štedrosťou a obetavosťou. Naša sestra v Christu žije každý deň s myšlienkou na chrám a sväté slúženie, žije s myšlienkami snažiť sa pomáhať všade tam, kde je potreba. So svojím nebohým manželom Emilom vychovali v duchu svätého Evanjelia dcéru Renátu a syna Jaroslava. Naša sestra v Christu Mária svojou obetavosťou a láskou mnohokrát neváha zapáliť ten správny „chtíč" u mnohých ľudí v jej okolí.

Pri príležitosti Vášho krásneho životného jubilea Vám od nášho milovaného Hospodina a Jeho prečistej a presvätej Matky vyprosujem mnoho Božích milostí, zdravia, lásky, duchovného pokoja a trpezlivosti pri prekonávaní mnohých prekážok na ceste do nebeského Kráľovstva.

Na mnohaja i blahaja lita, sestro naša!

ThDr. Marek Beňa

OBSAH - Оглавлѣніе

POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKÝCH KRAJINÁCH A NA SLOVENSKU
CHRISTOVO NARODENIE 2020/21.....3

Uvedenie do chrámu Presvätej Bohorodičky
(Jerej Ľuboš Savčak).....6

Čo Ti prinesieme, Christe?
(Prot. Vitalij Krasij).....7

Nedeľa pred Narodením Christa Spasiteľa
(Prot. Vladimír Ignác).....9

Treba sa častejšie pozerať, zvlášť v čase vianočného pôstu, aj na seba samého
(Prot. Štefan Horkaj).....11

Ochotného darcu miluje Boh
(Redakcia časopisu).....12

Utrpenie svätej veľkomučeníčky Anastázie Uzorišitelnice, jej učiteľa Chrizogóna, Feodótie a ďalších, ktorí s ňou trpeli
(Jerej Peter Dobrík).....15

Svätý Spiridon, veľký divotvorca Trimifuntský (IV) Zázraky
(o. Dušan Tomko).....18

„Mohli ste mu povedať všetko do očí"
(prot. Peter Soroka, prot. Peter Savčak).....20

Vičnaja pamjať srbskému patriarchovi
(Prot. Peter Savčak).....22

„Milosrdenstvo chcem a nie obeť"
(Prot. Marek Ignacik).....25

„Viera bez skutkov je mŕtva"
(Prot. Marek Ignacik).....26

Správy zo zastupiteľstva.....29

Zo zahraničia.....31

Zo života prešovskej eparchie.....32

Srbský vladyka a Maradona
(prot. Peter Soroka).....33

Prelesť - sebaklam
(Prot. Marek Ignacik).....34

Máme sa modliť za zosnulých?
(Prot. Miroslav Janočko).....35

Astrológia, horoskopy – duchovné ohrozenie?
(o. Dušan Tomko).....38

Dobro zjednocuje
(Alexander Hričko).....40

Blahoželanie.....41

OZNAM: Týmto si vás dovolujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu.

V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:
Pravoslávny chrám sv. apoštolom rovných Cyrila a Metoda v Brezine

Odkaz sv. Cyrila a Metoda

Заповіт св. Кирила і Мефодія

12/20

Mesačník Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Ročník LXV/2019
ISSN 0139-9012

S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska

Vydáva: Metropolitná rada Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835
E-mail: ocam@orthodox.sk
Web: www.orthodox.sk, www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyľ Kuzmyk
Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o. čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € + poštovné 6,- €,** polročný príspevok pre jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**
Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**
BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:
Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov
Tel. č.: 051/7724 736
E-mail: mrpc@orthodox.sk
Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.
Číslo indexu: EV 173/08.